

2017. évi 7. szám

Önkormányzati Hírlevél

Tartalomjegyzék

Jogszábaályfigyelő.....	2
A Kúria helyi önkormányzatokat érintő döntései	4
A Jövő Nemzedékek Szószólójának elvi állásfoglalása	8
Elvi állásfoglalás a településképi arculat védelmét szolgáló önkormányzati szabályozásokra vonatkozó ajánlásairól	8
Társminisztériumok tájékoztatói és közleményei.....	21
Tájékoztatás és figyelemfelhívás az új polgári perrendtartás hatálybalépésével összefüggő SZMSZ módosítás lehetőségéről/szükségességéről	21
Közös érdekünk a parlagfűmentes Magyarország	22
Jelentések, tájékoztatók.....	23
„Helyi közszolgáltatás információs rendszer fejlesztése és bevezetése (IKIR)” című kiemelt projekt.....	23
Figyelemfelhívás az önkormányzatok részére az állampolgársági eljárást érintő feladatváltásokról.....	24
Jól működik a hazai önkormányzati rendszer, 20-25 évig nem szorul alapvető reformra.....	25
Folyamatos fejlesztések a tűzoltóknál	26
Felére csökkent a közterületi bűnözés	26
Települési környezetvédelem Magyarországon – 5. rész.....	27
Még mindig lehet igényelni a nyári gyermekétkeztetést a rászorulóknak.....	29
Pályázati lehetőségek	30
EFOP 1.1.3. -17 „Nő az esély – foglalkoztatás” című felhívás	30
„UNICEF Gyerekbarát Település” – pályázati kiírás	31
A Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok pályázati kiírás 2017.....	34
Pályázati hírek	39
Megjelentek a tanyafejlesztési pályázatok felhívásai.....	39
Elindul minden idők legnagyobb szabású turisztikai fejlesztési programja	40
Szerkesztői rovat – Kiadványajánló.....	41
Tisztelt Olvasó!	41

Jogszábyfigyelő

BELÜGYI ÁGAZAT

A jogszáby száma és címe: 174/2017. (VI. 30.) Korm. rendelet az anyakönyvvezető és az anyakönyvi szervek eljárásáról és kijelöléséről, valamint az anyakönyvezéshez szükséges képesítési feltételekről

A jogszáby lényege: A jogszáby kijelöli az anyakönyvvezetőket és megállapítja az anyakönyvezéshez szükséges képesítési feltételeket.

Hatálybalépés: 2017. július 1. és **Magyar Közlönyben való megjelenés:** [2017. évi. 106. szám](#), 10362. o. (2017. június 30.)

KÖRNYEZETVÉDELMI ÁGAZAT

A jogszáby száma és címe: 2017. évi LXVI. törvény a hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény módosításáról

A jogszáby lényege: A törvenymódosítás értelmében a települési önkormányzat képviselő-testülete önkormányzati rendeletben állapítja meg a hulladékgyűjtési közszolgáltatási tevékenységgel összefüggő közszolgáltatási díj beszedésével kapcsolatos adatszolgáltatási kötelezettség, valamint ügyfélszolgálati feladatok ellátásához szükséges személyes adatok kezelésére vonatkozó további rendelkezéseket.

Hatálybalépés: 2017. június 23. és **Magyar Közlönyben való megjelenés:** [2017. évi. 85. szám](#), 8395. o. (2017. június 8.)

Rendeletalkotási kötelezettség: a hulladékgyűjtési közszolgáltatási tevékenységgel összefüggő közszolgáltatási díj beszedésével kapcsolatos adatszolgáltatási kötelezettségről, valamint ügyfélszolgálati feladatok ellátásához szükséges személyes adatok kezelésére vonatkozó további rendelkezésekről.

KULTURÁLIS ÁGAZAT

A jogszáby száma és címe: 2017. évi LXVII. törvény a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény és egyes kapcsolódó törvények módosításáról

A jogszáby lényege: A törvény módosítja a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvénynek a települési önkormányzat kötelező feladataként nevesített helyi közművelődési tevékenység támogatása szakmai szabályait.

Hatálybalépés: 2017. május 27. **Magyar Közlönyben való megjelenés:** [2017. évi. 85. szám](#), 8400. o. (2017. június 8.)

Rendeletalkotási kötelezettség: A települési önkormányzat rendeletben határozza meg az ellátandó közművelődési alapszolgáltatások körét, valamint feladatellátásának formáját, módját és mértékét, melyet legalább ötévente felülvizsgál.

PÉNZÜGYI ÁGAZAT

A jogszáby száma és címe: 123/2017. (VI. 7.) Korm. rendelet az egyházi és nem állami szociális fenntartóknál dolgozók részére a 2017. évben kifizetésre kerülő minimálbér és garantált bérminimum támogatásáról

A jogszáby lényege: A szociális, gyermekjóléti, gyermekvédelmi közfeladatot ellátó intézményt vagy szolgáltatást fenntartó egyházi jogi személy, civil szervezet, közalapítvány,

országos nemzetiségi önkormányzat, települési vagy területi nemzetiségi önkormányzat, gazdasági társaság és a humánszolgáltatást alaptevékenységként végző, a személyi jövedelemadóról szóló törvény hatálya alá tartozó egyéni vállalkozó, a jogszabályban meghatározott feltételek teljesülése esetén a kötelező legkisebb munkabér (minimálbér) és a garantált bérminimum kifizetéséhez és annak szociális hozzájárulási adójához kapcsolódóan támogatásra jogosult.

Hatálybalépés: 2017. június 8.

Magyar Közlönyben való megjelenés: [2017. évi. 82. szám](#), 8116. o. (2017. június 7.)

A jogszabály száma és címe 125/2017. (VI. 8.) Korm. rendelet a települési önkormányzatok által fenntartott óvodákban a nevelőmunkát segítő munkakörben foglalkoztatottak 2017. évi illetményéhez kapcsolódó kiegészítő támogatásról

A jogszabály lényege: A központi költségvetés kiegészítő támogatást biztosít 2017. január – 2017. november hónapra számfejtésre kerülő illetmény kifizetéséhez és annak szociális hozzájárulási adójához az óvodát fenntartó települési önkormányzatok és azok társulásai számára a jogszabályban meghatározottak szerint.

Hatálybalépés: 2017. június 9.

Magyar Közlönyben való megjelenés: [2017. évi. 84. szám](#), 8222. o. (2017. június 8.)

A jogszabály száma és címe: 2017. évi LXXII. törvény Magyarország 2018. évi központi költségvetésének megalapozásáról

A jogszabály lényege: A jogszabály módosítja a közszolgálati tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCV. törvényt a jegyzők kinevezésére vonatkozó szabályok tekintetében. A településképp védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvény módosítása értelmében a képviselő-testület felülvizsgálja a település közterületének reklámcélú hasznosítására vonatkozó rendszergazdai szerződéseit, és kezdeményezi azoknak a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelő módosítását.

Hatálybalépés: 2017. június 17. és más időpontok

Magyar Közlönyben való megjelenés: [2017. évi. 92. szám](#), 8823. o. (2017. június 16.)

A jogszabály száma és címe: 2017. évi LXXVII. törvény egyes adótörvények és más kapcsolódó törvények módosításáról

A jogszabály lényege: A helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény módosítása az önkormányzat adómegállapítási jogára és adómegállapítási jogának korlátozására vonatkozó rendelkezésekre terjed ki. Emellett rendelkezik az előrehozott adóról és eljárási kérdésekről is.

Hatálybalépés: 2017. június 20. és más időpontok

Magyar Közlönyben való megjelenés: [2017. évi. 93. szám](#), 8948. o. (2017. június 19.)

SZOCIÁLIS ÉS GYERMEKVÉDELMI ÁGAZAT

A jogszabály száma és címe: 148/2017. (VI. 12.) Korm. rendelet a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet módosításáról

A jogszabály lényege: A módosítás a jegyző Erzsébet-utalványok érintettekhez való eljuttatásával kapcsolatos feladatait módosítja.

Hatálybalépés: 2017. június 20.

Magyar Közlönyben való megjelenés: [2017. évi. 88. szám](#), 8662. o. (2017. június 12.)

Lezárva: 2017. június 30.

Összeállította: Belügyminisztérium, Önkormányzati Főosztály

A Kúria helyi önkormányzatokat érintő döntései

Az ügy tárgya: építményadó-rendelet törvényességi felülvizsgálata

A döntés elvi tartalma: [17] Az építményadó alóli mentesülés elsődlegesen a lakásingatlant érintheti, és a mentesülés lehetősége pedig elsődlegesen szociálpolitikai megfontolásokon kell, hogy nyugodjon. Az építményadó esetében az érintett önkormányzat nincs tekintettel az adófizetési kötelezettségben érvényesítendő jogegyenlőségre akkor, ha a vagyontömeg értékén és az adóalany teherbíró képességén túli szempontokat is értékel, így az adófizetési kötelezettséget az adóalany igazgatási szempontú lakhatásától teszi függővé.

Az ügy száma: Köf.5006/2017/3.

[Magyar Közlöny 2017/77. szám](#)

Az indítvány lényege: [5] A bíróság indítványa szerint a „bejelentett állandó lakosként” szövegfordulata alapján a tulajdonosnak igazgatási úton bejelentett állandó lakóhelyet kellett létesítenie az adott ingatlanban ahhoz, hogy az építményadó alól mentesülhessen. E szabályozás az Alkotmánybíróság 55/2008. (IV. 24.) AB határozatának 3.3.4 pontjára és a Kúria Köf.5.076/2012/4. számú határozatára is figyelemmel, a vagyontömeg értékén és az adóalany teherbíró képességén túl olyan többletfeltételt határozott meg, amely a Htv. 6. d) pontjába ütközően törvényt sért. Az önkormányzat vagyoni típusú adó esetében a kötelezettséget nem teheti az adóalany igazgatási szempontú lakhatásától függővé, mert ez az adóalanyok jövedelmi, vagyoni viszonyaival, vagyoni helyzetével össze nem függő, tárgyilagos mérlegelés mellett ésszerű indok nélküli különbségtétel. Ezen túlmenően a rendelkezés az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (Art.) 178. § 7. pontjával is ellentétes, amennyiben e jogszabályhely az állandó lakóhely fogalmát igazgatási bejelentéshez nem kötötte.

Részlet az indoklásból: [12] A Htv. általános rendelkezései között elhelyezett 6. § d) pontja az önkormányzati jogalkotó által nyújtható mentességek körét – a tételesen megjelölt mentességeken túl – nyitva hagyja. A Htv. rendelkezései ebben a tekintetben „minimumszabályként” értékelhetők, azaz az önkormányzati jogalkotó a törvényi mentességi szabályokon túl, további mentességeket adhat az adózóknak. A Htv. azonban determinálja a települési önkormányzatok által kialakítható szabályozás irányát, a törvényi rendelkezéseken túli mentességi szabályok, amikor rendelkezése értelmében: „(...) az e törvény második részében meghatározott mentességeket, kedvezményeket további, így különösen a lakások esetében a lakásban lakóhellyel rendelkező eltartottak számától, a lakáson fennálló, hitelintézet által lakásvásárlásra, lakásépítésre nyújtott hitel biztosítékaul szolgáló jelzálogjog fennállásától, a lakásban lakóhellyel rendelkezők jövedelmétől függő mentességekkel, kedvezményekkel bővíte (...)”. A Htv. 6. § d) pontjának „így különösen” fordulata arra utal, hogy az építményadó alóli mentesülés elsődlegesen a lakásingatlant érintheti, és a mentesülés lehetősége pedig elsődlegesen szociálpolitikai megfontolásokon kell, hogy nyugodjon.

[13] Tekintettel tehát az építményadó vagyoni adó jellegére és e jellegből levonható következtetésekre, valamint a mentesülés Htv.-ben kijelölt szabályozási irányára, a Kúria Önkormányzati Tanácsa megállapította, hogy az építményadó alóli mentességek szabályozását elsődlegesen a mindenki számára egyenlő mércével érvényesített lakhatási biztonság indokolhatja, figyelemmel az adóalany teherbíró képességét is értékelő szociálpolitikai okokra is. A mentesség alapja tehát a lakásingatlan tényleges lakáscélú használata.

[15] A Kúria Önkormányzati Tanácsa az igazgatási aktushoz kötött feltételt a Htv. 6. § d) pontja szerinti nem megengedhető többletfeltételként értékelte, ezért megállapította az Ör. 4. § (4) bekezdés „bejelentett állandó lakosként” fordulatainak törvényellenességét.

Alkalmazott jogszabályok: 1990. évi C. törvény 6. § d) pont

Az ügy tárgya: útépitési hozzájárulás önkormányzati rendeleti szabályozásának törvényességi vizsgálata

A döntés elvi tartalma: [50] A helyi önkormányzat központi szinten már szabályozott tárgyban, arra vonatkozóan ellentétes tartalommal nem alkothat rendeletet és nem vonhat e tárgyhoz tartozó kérdést más rendeleti szabályozása körébe se.

Az ügy száma: Köf.5012/2017/6.

[Magyar Közlöny 2017/89. szám](#)

Az indítvány lényege: [5] A bíróság álláspontja az, hogy az Ör. számos rendelkezése ellentétes a jogszabályokkal. A Képviselő-testület ugyanis felhatalmazás nélkül terjesztette ki a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény (a továbbiakban: Kkt.) 31. § (2) bekezdésében foglalt rendeletalkotási jogosultságot az Étv. 28. § (2) bekezdése szerinti költségáthárításra.

[6] Rendeletalkotási jogosultság hiányában nem felel meg a fenti jogszabályhelyeknek az Ör. bevezető részének az eredeti jogalkotói hatáskörre utaló része, valamint az Ör. 1. §-ának azon rendelkezése, mely szerint a rendelet célja, hogy meghatározza az önkormányzati beruházásban megvalósuló útépitéshez kapcsolódó lakossági hozzájárulás megfizetésének szabályait. Ugyanez mondható az Ör. 2. §-ának a rendelet hatályára vonatkozó fordulatáról, hogy az vonatkozik „továbbá a Baja város területén önkormányzati beruházásban megvalósuló helyi közút építésére, valamint az azokkal érintett ingatlanok tulajdonosai által az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban: Étv.) 28. § (2) bekezdés szerint fizetendő útépitési hozzájárulásra”

[9] Mindezek miatt a Kecskeméti Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság az előtte folyó per felfüggesztése mellett végzéssel indítványozta az Ör. törvényességének vizsgálatát, kérte a jogszabály vonatkozó pontjai perbeli alkalmazása tilalmának kimondását.

Részlet az indoklásból: [28] A bíróság kezdeményezése azon alapul, hogy az Ör.-ben összekeveredik két különböző jogintézmény szabályozása. Közülük az egyik az útépitési érdekeltségi hozzájárulás, amit a Kkt. szabályoz, a másik az útépitési hozzájárulás, amit az Étv. szabályoz.

[34] Jelen esetben rendeletalkotási felhatalmazás csak a Kkt. 31. § (2) bekezdése alapján van.

[35] Az Étv. 28. §-ából hiányzó felhatalmazás azonban egyben azt is jelenti, hogy ebben a tárgyban az eredeti felhatalmazás az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdése alapján nem hívható fel, hiszen az adott társadalmi viszonyt az idézett törvény már szabályozza. Ha valamiről hallgatott a jogalkotó, ott külön vizsgálándó, nem azért van-e ez, merthogy nem kívánja azt szabályozni. E rendelet tekintetében az eredeti jogalkotói hatáskörre nem lehet hivatkozni. Részben azért, mert a Kkt. alapján felhatalmazása van az Önkormányzatnak, részben azért, mert az Étv. alapján a tárgyban a rendeletalkotás felhatalmazás hiányában kizárt, tekintettel a Stabilitási törvény ezt kifejezetten megkövetelő szabálya miatt.

[37] Ráadásul a Kúria szerint egy adott önkormányzati rendelet általában nem alkotható meg részben eredeti jogkörben, másik részben pedig felhatalmazás alapján. Így ugyanis ellentmondásos szabályozási helyzet keletkezhet. Az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdéséből, miszerint a helyi önkormányzat „feladatkörében eljárva a helyi önkormányzat törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére, illetve törvényben kapott felhatalmazás alapján rendeletet alkot” eleve vagylagosság következik.

Alkalmazott jogszabályok:

Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdése,
1988. évi I. törvény 31. §,
1997. évi LXXVIII. törvény 28. §

Az ügy tárgya: telekadó-rendelet törvényességi felülvizsgálata

A döntés elvi tartalma: [25] Az Önkormányzatnak elvitathatatlan joga, hogy településpolitikája részeként ingatlangazdálkodási politikát folytasson és ahhoz – a jogszerűség keretei között – helyiadó-rendszeri eszközöket is igénybe vegyen.

Az ügy száma: [Köf.5007/2017/4.](#)

Az indítvány lényege: [7] A bíróság indítványának érvelése szerint az érintett Önkormányzat megsértette a Htv. 6. § c) pontjában foglaltakat, valamint a hivatkozott rendelkezés az Alaptörvény XXX. cikk (1) bekezdésébe is ütközik. Az indítvány ugyancsak hivatkozik a Köf.5081/2012/4. számú kúriai határozatra, mely szerint az adómérték az adótárgy értékéhez képest nem eredményezhet aránytalanságot. A konkrét telekre nézve az adó évente 6.080.802 forint adóterhelést jelent. Vagyis az adó hat év alatt a vagyon értékét fölemésztí.

Részlet az indoklásból: [12] Az akkor hatályos Htv. 6. § c) pontja három kritériumot rendel az adómérték meghatározásához: az önkormányzat az adómértékben a helyi sajátosságokat, az adóalanyok teherbíró képességét és az önkormányzat gazdálkodási követelményeit érvényesítheti.

[21] További érvényesítettnek tekinthető szempont, hogy a vagyonadó mértékét a vagyontárgy értékével összefüggésben kell elsősorban mérlegelni, tehát az nem szakadhat el az adótárgy értékétől. A kiállított értékbizonyítvány szerint a telek forgalmi értéke 35.217.000 forint. Az adóteher évente 6.080.802 forint, azaz 17%. A Kúria Önkormányzati Tanácsa gyakorlata szerint az adózó vállalkozás ilyen mértékű megadóztatása nem idéz elő súlyos aránytalanságot.

[23] Az Ör. vitatott rendelkezései ezért nem ellentétesek a Htv. 6. § c) pontjában foglalt előírásokkal mivel a telekadó mértékének meghatározásakor figyelembe vették a helyi sajátosságokat és az adózóknak a telektulajdonhoz kötődő ésszerű teherviselő képességét. A Kúria álláspontja szerint az Alaptörvény XXX. cikk (1) bekezdésében foglalt arányosság követelménye sem sérült.

[24] A fentiekre tekintettel a Kúria az indítványt a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 55. § (3) bekezdése alapján elutasította.

Alkalmazott jogszabályok:

1990. évi C. törvény 6. § c) pont

Az ügy tárgya: építményadó

A döntés elvi tartalma: [31] A Kúria az Alaptörvény és a Bszi. által lehetővé tett normakontroll során az önkormányzati rendeletek célszerűségi vizsgálatát nem végezheti el. Felhatalmazása arra terjed ki, hogy az önkormányzati rendeletek jogszerűségét, más jogszabályokkal való ellentétét vizsgálja, és az ellentét megállapítása esetén az önkormányzati rendeletet megsemmisítse. Egy ingatlan adás-vételi szerződés kockázatát nem lehet az önkormányzat adóztatási jogára hárítani.

Az ügy száma: [Köf.5008/2017/4.](#)

Az indítvány lényege: [9] A bíróság szerint az ügyben megállapítható, hogy a perrel érintett ingatlanok és az azon található építmények speciális jellemzőkkel rendelkeznek. Az építmények külterületen helyezkednek el, részben rossz minőségű kavics, illetve földúton közelíthetők meg. Az építmények eredetileg katonai funkcióval kerültek létrehozásra. Az ingatlanon további beépítés csak az eredeti funkciót kiszolgáló műtárgyak elbontása, valamint a környezetszennyezés megszüntetése után – nagyon korlátozott mértékben – lehetséges. Sem az adózót érintően, sem pedig az ingatlanok után adókönyvités, vagy adómentesség nem áll fenn, így a kivetett építményadó rövid időn belül az építmények értékét is felemésztí. A Kúria Önkormányzati Tanácsának határozatát idézve az indítványozó rámutatott, hogy az önkormányzatnak értékelnie kell az illetékességi területén lévő ingatlanok, építmények rendeltetését, azok földrajzi elhelyezkedését, a településre jellemző eltérő forgalmi értékeket általában és a településen belül forgalmi értékekben jelentkező eltéréseket is.

Részlet az indoklásból:

[24] A Kúria a vagyoni típusú adók, a telekadó és az építményadó mértéke törvényességének a megítélésékor több szempont együttes figyelembe vétele alapján jár el, nem csupán egysíkú értelmezéssel veti egybe az adótárgy értékét a kivetett adó mértékével.

A Köf.5047/2015/3. számú határozat szerint a telekadó konfiskáló jellegének eldöntése esetén tekintettel kell lenni a több évet átfogó adóztatási gyakorlatra, a tulajdon értékének változására, és egyéb körülményekre is. Nem alkalmazható azonban ez a követelmény, ha a vizsgált adóévben az adó mértéke olyan magas, hogy az megegyezik, vagy meghaladja az ingatlan forgalmi értékét (Lásd még: Köf.5042/2016. számú határozatot).

[28] A Htv. 15. § a) pontja alapján – ha az önkormányzat úgy dönt – az adó alapja az építmény m²-ben számított hasznos alapterülete, a 16. § a) pontja szerint az adó éves mértékét az adómegállapítás alapjául szolgáló m² szerint kell figyelembe venni. A Htv. 13. §-a az adómentesség körében általános környezetvédelmi szempontot nem ír elő, e körben pusztán azt tartalmazza, hogy mentes az adó alól az atomenergiáról szóló törvény szerint kizárólag a radioaktív hulladék elhelyezésére, a kiegészített nukleáris üzemanyag tárolására használt építmény. Az indítvány nem utalt arra, hogy az építményadó alapját képező épületek e körbe tartoznának.

[30] Minderre tekintettel a Kúria az indítványt a Bszi. 55. § (3) bekezdése alapján elutasította. A Kúria utal arra, hogy jelen eljárásban csak a normával kapcsolatos szempontokat veheti figyelembe. A bírói kezdeményezés alapjául szolgáló eljárásban azonban a peres ügy összes körülményeit is figyelembe lehet venni. Az általános szabályok mögötti differenciálás a peres eljárásban történhet, ha annak vannak megfelelő szempontjai. Egy ingatlan adás-vételi szerződés kockázatát azonban nem lehet az önkormányzat adóztatási jogára hárítani.

Alkalmazott jogszabályok:

1990. évi C. törvény 6. § c) pont

Az ügy tárgya: építési szabályzat

A döntés elvi tartalma: [12] A bírói kezdeményezés jogintézményének lényegéből következik, hogy az az indítvány, amely nem az eljáró bíró meggyőződését, hanem a fél „kérését” tükrözi, nem felel meg a bírói indítvánnyal szemben előírt törvényi elvárásoknak.

Az ügy száma: [Köf.5010/2017/4.](#)

Az indítvány lényege: [3] A bíróság a felperesi indítványt bizonyítási indítványnak tekintette. A bíróság a per tárgyalását a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 155/C. (1)-(3) bekezdése alapján felfüggesztette. A bíróság egyben a Kúria Önkormányzati Tanácsánál kezdeményezte az Ör., Mód.Ör. 4. §-ával hatályon kívül helyezett 2. § (5) bekezdés c) pontja, 2. § (9) bekezdés b), c), d), e) pontja, 2. § (12) bekezdése, 3. § 1) ÜÜ-1 építési övezet előírása b) pontja, 3. § 2) ÜÜ-2 építési övezet előírása b) pontja, 3. § 1) HÜ/I-1 építési övezet előírása b) pontja, 3. § 2) HÜ/I-2 építési övezet előírása b) pontja, 3. § 3) HÜ-I-K építési övezet előírása c) pontja, 3. § 4) HÜ/II-1 építési övezet előírása b) pontja, 3. § 5) HÜ/II-K építési övezet előírása c) pontja, 7. § (1) bekezdése, 7. § (2) bekezdésének harmadik mondata, 13. §-a jogszabályba ütközésének vizsgálatát és a jogszabály-ellenesség megállapítását.

[4] Az indítvány a fentiekén túlmenően még azt tartalmazta, hogy „A bíróság kezdeményezi továbbá az Alaptörvény-ellenes jogszabályi rendelkezések általános és e bíróság előtt a 9.K.27.479/2016. számú ügyben történő alkalmazási tilalmának elrendelését is.”

Részlet az indoklásból:

[7] A bírói kezdeményezés nem hív fel semmilyen olyan jogszabályi rendelkezést, amely alapján az Ör. vizsgálni kért szabályai összevethetőek lennének, és a törvényellenesség vizsgálata lefolytatható lenne, továbbá az Alaptörvény-ellenesség általános felvetésén túl az Alaptörvény valamely rendelkezésének megjelölésével nem utal annak konkrét fennálltára. Egyedüli indoknak a korábban meghozott Köf.5028/2015/7. számú határozat felhívása tekinthető. Ezzel összefüggésben a Kúria arra utal, hogy a Köf.5028/2015/7. számú határozatban az Ör.Mód. által megállapított Ör.-beli rendelkezéseket ex nunc hatállyal megsemmisítette. Mivel a Kúria a megsemmisítés hatályáról már döntött, így új eljárásban ugyan abban a tárgyban az esetleges ex tunc hatályú megsemmisítés már nem lehet vizsgálat tárgya.

[10] Jelen ügyben megállapítható, hogy a bírói kezdeményezés a bíró meggyőződését tartalmazó indokot nem tartalmaz, továbbá azt sem jelöli meg, hogy az önkormányzati norma vizsgálatát, mely alaptörvényi és jogszabályi rendelkezésekkel tartja ellentétessnek, így az nem felel meg a Bszi. 48. § (4) bekezdés c) és d) pontjának.

Alkalmazott jogszabályok:

2011. évi CLXI. törvény 51. § (1) bekezdés c) pontja, (2) bekezdés b) pontja

Lezárva: 2017. július 18. (Magyar Közlöny 2017. évi 117. szám)

Összeállította: Belügyminisztérium, Önkormányzati Főosztály

A Jövő Nemzedékek Szószólójának elvi állásfoglalása

Elvi állásfoglalás a településképi arculat védelmét szolgáló önkormányzati szabályozásokra vonatkozó ajánlásairól

(Ügyszám: AJB-3709/2017.)

1. Előzmények

1.1. Az épített környezet jelentősége a jövő nemzedékek érdekeinek képviselete szempontjából

Közvetlen életterünk, a lakó- és települési környezet alakítása, illetve ennek kerete, a településrendezés, mint a szűkösen rendelkezésünkre álló erőforrások egyikével, a földterülettel való megfelelő gazdálkodást, a települések területének okszerű felhasználását, ezen belül kiemelten a zöldfelületek védelmét meghatározó intézmény keretbe foglalja nem csupán a jelen, de az elkövetkező generációk életkörülményeit, mindennapi életvitelü(n)k térbeli, valamint az emberi jól-léttel összefüggő tényezőit. Az életminőséget ilyen mértékben és ilyen hosszú távon meghatározó összetevők jellemzően irreverzibilis folyamatokat indukálnak, ezért az azokat szabályozó eszközök a jövő nemzedékek érdekeinek védelme szempontjából kiemelkedő jelentőségűek.

Az összefüggés a jövő nemzedékek érdekei védelmének elvi alapjai felől is felvázolható. Az ezzel kapcsolatos irodalomban mára klasszikusnak tekinthető az a hármas felosztás, amely az elkövetkező generációk választási lehetőségének megőrzését, bolygónk természeti állapotának fenntartását, illetve az elmúlt nemzedékek örökségéhez való egyenlő hozzáférés lehetőségét tekinti fogalmi alapkövetelménynek. (Weiss, Edith Brown: *In Fairness to Future Generations and Sustainable Development*, *American University International Law Review* 8, no.1 (1992): 19-26 2) Ezen elméleti meghatározásból kiindulva a jövő nemzedékek érdekeinek a nemzedékek közti igazságosságon és szolidaritáson alapuló védelme szükségszerűen magában foglalja a környezet lehető legtágabb értelemben vett megóvását, nem korlátozódva csupán a védelemre.

Az épített környezettel való összefüggés megközelíthető egyfelől tehát környezetvédelmi kérdésként, hangsúlyozva a bennünket körbevevő természetes, valamint az ember alkotta környezet alakulásának és alakításának az életminőséget közvetlenül befolyásoló mivoltát, végeredményben előtérbe helyezve az emberi élet alapjainak hosszú távú fenntartását a szűkösen rendelkezésre álló erőforrásokkal való fenntartható gazdálkodás megvalósítása révén. Másfelől szorosan ide tartozik a korábbi nemzedékek örökségéhez való egyenlő hozzáférés biztosítása, vagyis a nemzet kulturális öröksége megőrzésének kötelezettsége, kiterjedve az ember alkotta, épített környezet értékeire.

Ezen értékek nem csupán a szűk értelemben vett építészeti művekre összpontosulnak, hanem ide sorolandó többek közt az épített és természetes környezet összhangjának megteremtésére irányuló tervezés vagy a táj kialakításának adott módja is. A döntéshozatali mechanizmusokban bármely szinten felelősen és empatikusan részt venni képes és az ezt kívánó polgárokból álló felnőtt társadalom megteremtésére való törekvés szempontjából szemlélve a települési környezet közösségi tervezése, alakítása és használata, ezzel összefüggésben a társadalmi részvétel teljes körű érvényesítése meghatározó és a jövő nemzedékek érdekeit ugyancsak közvetlenül érintő tényező.

Hazánk Alaptörvénye, mint jogrendszerünk alapja (*Alaptörvény R) cikk (1) bekezdés*), a nemzet közös örökségéről szóló P) cikkében kiemelten szól arról, hogy „a természeti erőforrások, különösen a termőföld, az erdők és a vízkészlet, a biológiai sokféleség, különösen a honos növény- és állatfajok, valamint a kulturális értékek a nemzet közös örökségét képezik, amelynek védelme, fenntartása és a jövő nemzedékek számára való megőrzése az állam és mindenki kötelessége”. A jövő nemzedékek érdekeinek védelmét alkotmányos rendelkezésbe foglaló, ezen általános és egyetemleges kötelezettséget nevesítő passzus mellett az Alaptörvény XXI. cikke az előzményekhez képest szinte változatlanul tartalmazza, hogy „Magyarország elismeri és érvényesíti mindenki jogát az egészséges környezethez” (*Alaptörvény XXI. cikk (1) bekezdés*). A P) cikkel való egybevetés egyértelmű következtetése, hogy a környezet egészsége mindazon összetevőkre kiterjed, amit a P) cikk nevesít, illetve amit a Nemzeti Hitvallás a „Kárpát-medence természet adta és ember alkotta értékeiként” jelenít meg. A P) cikk a nemzet közös örökségeként egyenlő alaptörvényi védelem alá helyezi az ember fizikai létezésének feltételét biztosító természeti környezetet és a társadalmi létezés alapját szolgáló kultúrát. E kettőség megjelenése az Alaptörvényben annak elismerése, hogy az ember egyszerre természeti és társadalmi lény, s e kettőség elválaszthatatlan egységet képez.

Az épített környezet védelmével kapcsolatos fentebbi összefüggésekből adódó – így különösen a településrendezéssel, a települési zöldfelülettel – ezen belül jelennek meg pl. a beruházások, létesítmények megvalósításával közvetlenül összefüggő fakivágási engedélyezési eljárások (*Ld. részletesen a 3. cím alatt*) –, az egyedi építésügyi hatósági tevékenységgel, a kulturális örökségvédelemmel, a műemlékvédelemmel, a régészettel kapcsolatban felmerülő – alapjogi visszasságok számos alkalommal képezték az Alapvető Jogok Biztosa vizsgálatának tárgyát.

(Az alapvető jogok biztosának és helyetteseinek valamennyi jelentése és állásfoglalása elérhető az Alapvető Jogok Biztosa Hivatala honlapján, a www.ajbh.hu címen, a dokumentumok/jelentések, indítványok, állásfoglalások elérési vonalon.

Az alábbi jelentések különösen szorosan kapcsolódnak a témakörhöz:

AJB-8103/2013 Közös jelentés az esztergomi intermodális csomópont kapcsán (2014.12.)
http://www.ajbh.hu/documents/10180/1117870/K%C3%B6z%C3%B6s+jelent%C3%A9s+az+esztergomi+intermod%C3%A1lis+csom%C3%B3pont+kapcs%C3%A1n+8103_2013/8f8d2685-0c41-4104-8f68-2ffcc690fee?version=1.0

AJB-3115/2014 Jelentés az ingatlanok védetté nyilvánításáról (2014.12.)
http://www.ajbh.hu/documents/10180/1117870/Jelent%C3%A9s+az+ingatlanok+v%C3%A9dett%C3%A9%20nyilv%C3%A1n%C3%ADt%C3%A1s%C3%A1r%C3%B3l+3115_2014/93ba14c0-85be-4fe6-8624-6508609f8b0f?version=1.0

AJB-8370/2012 Jelentés az erdészeti igazgatóság és a földhivatal eljárásáról (2015.01.)
http://www.ajbh.hu/documents/10180/1957691/Jelent%C3%A9s+az+erd%C3%A9szeti+igazgat%C3%B3s%C3%A1g+%C3%A9s+a+f%C3%B6ldhivatal+elj%C3%A1r%C3%A1s%C3%A1r%C3%B3l+8370_2012/376a04d-b-1b3a-4e28-b0a7-2d0b6d7473e4?version=1.1

AJB-520/2016 Közös jelentés a védett épületek tulajdonosainak jogairól (2016.02.)
http://www.ajbh.hu/documents/10180/2500969/K%C3%B6z%C3%B6s+jelent%C3%A9s+a+v%C3%A9dett+%C3%A9p%C3%BCletek+tulajdonosainak+jogair%C3%B3l+520_2016/d7919f7b-dfab-4fdf-bbf1-8ff24a5b1328?version=1.0

AJB-472/2016 Jelentés egy kisajátítás ügyében (2016.03.)

http://www.ajbh.hu/documents/10180/2500969/Jelent%C3%A9s+egy+kisaj%C3%A1t%C3%ADt%C3%A1s+%C3%BCgy%C3%A9ben+472_2016/a71398e6-7f15-4382-a649-972209bb31b5?version=1.0

AJB-468/2016. Közös jelentés egy helyi építési szabályzat kifogásolása ügyében (2016.06.)

http://www.ajbh.hu/documents/10180/2500969/K%C3%B6z%C3%B6s+jelent%C3%A9s+egy+helyi+%C3%A9p%C3%ADt%C3%A9si+szab%C3%A1lyzat+kifog%C3%A1sol%C3%A1sa+%C3%BCgy%C3%A9ben+468_2016/be36683b-843e-438b-8bb0-ab031d1e9f37?version=1.0

AJB-334/2016. Közös jelentés egy műemlékvédelmi eljárás hiányáról (2016.09)

http://www.ajbh.hu/documents/10180/2500969/K%C3%B6z%C3%B6s+jelent%C3%A9s+egy+m%C5%B1eml%C3%A9kv%C3%A9delmi+elj%C3%A1r%C3%A1s+hi%C3%A1ny%C3%A1r%C3%B3l+334_2016/8c504b9e-138b-4472-bad1-229ee05dd812?version=1.0

AJB-342/2016. Közös jelentés a Lipótvárosi főépítési tisztség betöltésének hiánya kapcsán (2016.09.)

http://www.ajbh.hu/documents/10180/2500969/K%C3%B6z%C3%B6s+jelent%C3%A9s+a+Lip%C3%B3tv%C3%A1rosi+f%C5%91%C3%A9p%C3%ADt%C3%A9si+tiszt%C3%A9g+bet%C3%B6lt%C3%A9s%C3%A9n+ek+hi%C3%A1ny+kapcs%C3%A1n+342_2016/93f316ac-c401-4d8a-8fa4-f0af765c3b39?version=1.0

AJB-639/2016. Jelentés az építésügyi hatóság eljárásnak vizsgálatáról (2016.09.)

http://www.ajbh.hu/documents/10180/2500969/Jelent%C3%A9s+egy+%C3%A9p%C3%ADt%C3%A9s%C3%BCgyi+hat%C3%B3s%C3%A1g+elj%C3%A1r%C3%A1s%C3%A1n+vi+zsg%C3%A1lat%C3%A1r%C3%B3l+639_2016/2a3a0cd8-bf34-4a93-aba1-8594f91ca2d1?version=1.0

AJB-939/2017. Közös jelentés egy településrendezési eljárás kapcsán (2017.05.)

http://www.ajbh.hu/documents/10180/2602747/K%C3%B6z%C3%B6s+jelent%C3%A9s+egy+telep%C3%BCl%C3%A9srendez%C3%A9si+%C3%A9rint%C5%91+panasz+kapcs%C3%A1n+939_2017/340739a9-f280-bdd1-2e9d-0f1e6b38c037?version=1.0

E kérdéseket érintő megállapításokat tartalmaz a jövő nemzedékek szószólójának a talaj védelmében kiadott állásfoglalása is.

(http://www.ajbh.hu/documents/10180/2584047/talaj_allasfoglalas_vegleges_melleklettel.pdf/4628595d-ddff-41c3-8ba7-89730904b2cb?version=1.0&inheritRedirect=true)

Általánosságban elmondható, hogy az egységes jogalkalmazás, a nyilvánosság és a társadalmi részvétel, valamint a jogorvoslati rendszer kapcsán rendszeresen merülnek fel a jogbiztonság követelményével, illetve ezen keresztül is az egészséges környezethez való joggal, a jövő nemzedékek érdekeinek védelmével, az Alaptörvény P) cikkében meghatározottakkal összefüggő aggályok.

Mindezek alapján a tágabb értelemben vett építésügyi ágazati szabályozás alakulása a jövő nemzedékek érdekeinek védelme szempontjából kiemelt figyelmet érdemel. A településképi védelmével kapcsolatos legújabb jogintézmények időszerű törvényi szintű bevezetése és az önkormányzatokra háruló további jogalkotási feladatok végrehajtása közti időintervallum az a szakasz, amikor az esetlegesen felmerülő alapjogi kérdések és összefüggések előzetes elemzése, a preventív alapjogvédelemre hangsúlyt helyező ombudsmani gyakorlat a fenti értékek, érdekek védelmét, a közös – hazai és nemzetközi – célkitűzések megvalósítását segíthetik, azokat a jövő nemzedékek érdekeinek védelmét biztosító irányban katalizálhatják, mérsékelve ennek révén a vitás helyzetek kialakulásának lehetőségét.

1.2. Az építésügyi ágazati szabályozás reformja, a településképi arculat önálló védelme jogintézményének bevezetése

Az építésügyi ágazati szabályozás 2010-ben megkezdett átalakításának fő irányvonalait (Jóllehet a Miniszterelnökség felelős kiadásában készült dokumentum nem jogforrás, annak miniszteri köszöntője azt sugallja, hogy a megfogalmazott irányelvek a 2020-ig tartó fejlesztési ciklusban irányadóak a kormányzat ágazati döntéshozatalában.) a 2015-ben megalkotott Nemzeti Építészetpolitika című kiadvány fogalmazta meg.

A kötet preambuluma közérthetően és alapjog-védelmi kontextusban is helytálló módon így fogalmaz: „Az építészet közvetlenül meghatározza környezetünk minőségét, ezáltal az emberi lét méltóságát. (...) Az építész helyet és szellemet teremt, így lesz a természeti és épített környezet a nemzeti kultúra szerves része. Az épületek, a közterek, a köztéri alkotások, a mérnöki műtárgyak, a települések és a természeti környezet együttesen alkotják azt a kulturális tájat, amely közös nemzeti értékünk.”

A területrendezés és a településrendezési eszközök az országostól a települési szintig terjedő, szinte hierarchikus rendjében az építésügyi ágazati szabályozás reformja során új elemként ennek következtében jelent meg a településképi védelmről szóló 2016. évi LXXIV. törvény (a továbbiakban: a Tkv.) és a végrehajtására kiadott 400/2016. (XII.5.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Vhr.). Utóbbi az ágazati szabályok, így a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Trr.) módosításait tartalmazza.

Az új szabályozás a településképi, a települési arculat mint önálló entitás védelmét célul tűzve, a magasabb szintű szabályozás keretei között történő végrehajtás feladatát mind jogalkotási, mind az újonnan kialakítandó hatósági joggyakorlat szempontjából nagyon helyesen az önkormányzatokra bízta, amelynek megvalósítása mindenképpen igényli a szükséges tárgyi feltételek biztosítását. Ennek érdekében az önkormányzatoknak 2017 októberéig kell elkészíteniük saját, helyi rendelettel megállapított településképi követelményeiket, melyet az ezt megelőzően elkészített településképi arculati kézikönyv alapoz meg.

Az önkormányzatoknak tehát rövid idő áll rendelkezésre arra, hogy áttekintsék településrendezési eszközeik hatályos rendszerét, ezek sorába vagy ezek mellé illesszék újonnan kialakítandó szabályozásukat és többféle jogcímen hatósági jogkörben (is) eljárva alkalmazzák is azokat.

2. A településképi arculat védelmével kapcsolatos önkormányzati feladatok

2.1. Az új településképi-védelmi helyi szabályozás helye az önkormányzatok már hatályos településrendezési eszközeinek rendszerében

Az önkormányzatokra háruló első kihívás értelemszerűen a törvényben meghatározott jogalkotási feladat körütekintő és hatékony teljesítése. Egyedül a megfelelő kivitelezés biztosíthatja ugyanis, hogy az újonnan bevezetett jogintézmények valóban az előbbi pontban vázolt előremutató célkitűzések gyakorlati megvalósítását szolgálják. Az építésügy törvényi szintű szabályozásainak lentebb felvázolt párhuzamosságából eredően nem elkülönült, önálló jogalkotási folyamatról van ugyanis szó, hanem elsődlegesen a már meglévő és hatályos településfejlesztési és rendezési eszközök – és adott esetben egyéb ágazati szabályozáshoz sorolható, pl. gazdasági ösztönző eszközök (Tkv. 3. cím az önkormányzati támogatási és ösztönző rendszerről.) – rendszerébe illeszkedően kell mindezt kialakítani, vagyis egyidejűleg a meglévő szabályozási rendszerek, eszközök és feltételek átfogó felülvizsgálatát is meg kell valósítani.

A Tkv. preambuluma szerint „az Országgyűlés a magyarországi települések jellegzetes és értékes arculatának megóvása, kialakítása, az épített és a természeti környezet egységes védelme, egyben az építési beruházások gyors és sikeres megvalósíthatósága érdekében” alkotta az új törvényt. Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban: Étv.) preambuluma ugyancsak „az épített környezet alakításával és védelmével kapcsolatos alapvető követelményekről” szól. Mindkét törvény számos felhatalmazó rendelkezéssel alakítja a végrehajtási rendeletek rendszerét, beleértve az önkormányzati jogalkotástól elvárt eredményeket is. Feltétlenül hangsúlyozni kell ugyanakkor, hogy nincs a két törvényhez külön kapcsolódó két elkülönült végrehajtási rendelet-rendszer, a Tkv. végrehajtására kiadott Vhr. ugyanis maga is az Étv. végrehajtási rendeleteit módosítja.

Ebből következően az összhang létrehozása létérdek, amelynek megteremtése az új, részletes szabályokat megalkotó önkormányzatokra hárul, ezért rendkívül fontos a különböző felhatalmazások alapján a különböző részterületekre vonatkozó szabályozásokban a koherencia, az esetleges párhuzamosságok kezelése, kiiktatása a jogalkotásban.

Erre az alapvető szempontra a jogalkotó a törvényi szabályozásban is felhívja a figyelmet, a Tktv. szerint (Tktv. 2.§ (3) bekezdés) „a településképi követelmények az Étv. a településrendezési feladatok megvalósítását biztosító egyik sajátos jogintézménye”. Ebből következően a Vhr. rendelkezik arról (10 Vhr. 5.§), hogy a különböző településrendezési eszközök és a településképi követelmények kialakítása tartalmi összhangban történjen. Ennek egyenes következménye, hogy a későbbiekben a jogalkalmazás során sem fordulhat elő tartalmi, a rendelkezések egyidejű alkalmazását ellehetetlenítő ellentmondás a szabályozások közt. Az egyéb helyi településrendezési eszközök településképi követelményeket tartalmazó részei – különösen az azokkal számos átfedést mutató helyi építési szabályzatok rendelkezései – a Tktv. erejénél fogva (Tktv. 14.§) nem alkalmazhatóak az ott meghatározott időponttól, azaz 2017. szeptember 30-át követően. Ugyanakkor a Trr. új kitétele szerint (Trr. új 22.§ (9) bekezdésében) „a településképi követelmény a helyi építési szabályzatban meghatározható helyi követelményeket, jogokat és kötelezettségeket nem tartalmazhat”. Másfelől a Trr. több helyütt rendelkezik arról is (Így a területi építészeti követelményekről szóló új 23/E.§-ban.), hogy ez „tartalmi keretet határoz meg a helyi építési szabályzat, a beépítési terv és a közterületalakítási terv számára”. Külön figyelmet kíván a helyi településképi rendeleteket a törvény értelmében szakmailag alátámasztó és ugyancsak kötelezően elkészítendő ún. településképi arculati kézikönyvek jogi természete. A Trr. értelmében a kézikönyvek „szemléletformáló célt szolgálnak”. Ezeket az önkormányzatok az erről szóló normatív határozataik mellékleteként fogadják el (Trr. új 21.§), a Tktv.-ben és a Vhr.-ben meghatározott tartalommal, ugyanakkor ennek a célkitűzésnek némileg ellentmond, hogy ez a tartalom képezi a településképi követelményekről szóló rendelet szakmai alapját (Tktv. 4.§ (1) bekezdés). Ez két szempontból is jelentős összefüggés: egyrészt a kézikönyv időben értelemszerűen megelőzi a rendeletalkotást, az önkormányzatoknak a törvényi határidő betartása érdekében erőforrásaikkal is ennek megfelelően kell tehát gazdálkodniuk, másrészt az abban foglaltaktól a rendeletalkotás során érdemben eltérni nem lehet. Az önkormányzatok feladatellátásának segítésére, a településképi arculati kézikönyvek készítéséhez készült egy ún. Útmutató (<http://www.kormany.hu/download/5/70/f0000/TAK%20%C3%9AAtmutat%C3%B3.pdf>), ami valójában egy településképi arculati kézikönyvminta, a fiktív 'Magyarszéphegy' településre (http://www.kormany.hu/download/f/5a/f0000/magyarszephely_tak.pdf) nézve. Az Útmutató részletes és alapos eligazítást nyújt a jogalkotóknak a jogalkotás előkészítéséről és annak elfogadásáról, ugyanakkor e szabályozás és az egyéb ágazati szabályozások koherenciájáról sajnos nem nyújt bővebb tájékoztatást. Számos példa-elem a jelenleg hatályos helyi építési szabályzatok részét képező előírás, amely jellemzően nem elkülönülő, egymagukban érvényesülő rendelkezéseket jelent. A helyi jogalkotó felelőssége, hogy erre a körülményre tekintettel „helyezze át” esetlegesen ezen előírásokat a településképi-védelmi szabályzásokba, illetve, hogy ezen előírások időbeli hatályának ez év őszi megszűnésekor a hatályos helyi építésügyi szabályozás továbbra is egyértelműen és kiszámíthatóan alkalmazható maradjon. Jogtechnikailag kezelendő kihívás az is, hogy a kézikönyvek javaslatokat tartalmaznak csupán, sőt, a jogalkotó szándéka szerint, ahogyan a település élete és így közös élettere változik, alakul, úgy a kézikönyv is folyamatosan formálódik (Miként azt Magyarszéphegy minta-kézikönyve az 5. oldalán taglalja.), ezzel szemben a településképi-védelmi rendelet, amin mindez alapszik és általában a jogi szabályozás – az átlátható és hosszútávon kiszámítható jogosítványok és követelmények rendszere – azonban jellemzően statikus. Ez nyilván mindennek megfelelő összehangolását igényli.

Mindezek alapján az építésügyi helyi szabályozások alakításakor, a településképi rendelet előkészítése és elfogadás során a jogbiztonság követelményével összhangban kiemelt szempont az új rendeletben meghatározott településképi követelmények és a már létező irányadó szabályozások összhangja, különös tekintettel arra a követelményre, hogy az egyéb önkormányzati rendeleteknek a Tkt. erejénél fogva (A Tkt. 14.§ (1) bekezdése szerint „A településképi rendelet hatálybalépésével egyidejűleg az egyéb önkormányzati rendeletben szereplő e törvény szerinti településképi követelményeket, településképi önkormányzati támogatási és ösztönző rendszert, valamint az önkormányzati településképi-érvényesítési eszközöket e törvény erejénél fogva nem lehet alkalmazni.”) a továbbiakban nem alkalmazható rendelkezések hiányában is koherensnek és egyértelműen alkalmazhatónak kell maradniuk.

Ehelyütt szükséges felhívni a figyelmet arra, hogy az önkormányzati rendeletalkotás esetén is jogállami követelmény a megfelelő felkészülési idő biztosítása. Az Alkotmánybíróság a felkészülési időt három szempontból értékeli: elegendő idő áll-e rendelkezésre a szöveg megfelelő megértésére, a jogalkalmazó szerveknek a jogszabály alkalmazására való felkészülésre, illetve a címzetteknek arra, hogy alkalmazkodjanak az új jogi feltételekhez az önkéntes jogkövetés érdekében. (6/2013. (III. 1.) AB határozat [233] 2. Az Alkotmánybíróság következetes joggyakorlata szerint jogállami követelmény, hogy a jogszabály hatálybalépésének időpontját úgy kell meghatározni, hogy kellő idő maradjon a jogszabály alkalmazására való felkészülésre [Alkotmány 2. § (1) bekezdés, Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés]. Az Alkotmánybíróság a jogszabályok kihirdetésével és hatálybalépítésével kapcsolatos álláspontját a 28/1992. (IV. 30.) AB határozatban (a továbbiakban: ABh.) foglalta össze. E határozat szerint a jogszabály hatálybalépési időpontjának meghatározásakor figyelemmel kell lenni arra, hogy kellő idő maradjon [234] a) a jogszabály szövegének megszerzésére és áttanulmányozására; [235] b) a jogalkalmazó szervek számára a jogszabály alkalmazására való felkészüléshez; [236] c) a jogszabállyal érintett személyek és szervek számára annak eldöntéséhez, hogy miként alkalmazkodjanak a jogszabály rendelkezéseire az önkéntes jogkövetés személyi és tárgyi feltételeiről való gondoskodáshoz (ABH 1992, 155.). A kellő felkészülési idő követelményének a jogbiztonság elvéből következő lényegi eleme, hogy a jogszabályi rendelkezéseknek mindazok a címzettjei, akik részére a jogszabály új, illetve többletkötelezettségeket ír elő - legyenek akár a jogszabály végrehajtásáért felelős (jogalkalmazó) szervek, akár az önkéntes jogkövetés szempontjából érintett egyéb személyek és szervek -, a kötelezettségeiket potenciálisan teljesíteni tudják, és akarataik ellenére ne kövessenek el kötelességszegést, ne valósítsanak meg jogellenes magatartást. Mind a jogalkalmazásnak, mind pedig a jogkövető magatartásnak feltétele a jogszabály megismerése, ebből a szempontból tehát a jogszabály alkalmazására való felkészülés és a jogszabály megismerése cél-eszköz viszonyban áll egymással.) A településképi-védelmi szabályozás teljesítési elvárása előreláthatólag nem biztosít kellő időt az önkormányzat számára a megfelelő jogszabályelőkészítésre, de kérdésessé válik az is, teljesíthető-e az önkormányzati rendelettel szembeni alkotmányos követelmény. Ugyancsak aggályos, hogy a központi szabályozás 2017. szeptember 30-ai hatállyal megváltoztatja a helyi szabályokat, ha az önkormányzati rendelet időben nem születik meg, melynek következtében a jogalkalmazó szervek és az érintettek felkészülési ideje egy napot sem tenne ki.

2.2. Az értékvédelem folyamatosságának biztosítása

A jövő nemzedékek érdekeinek védelme szempontjából az értékvédelem rendkívüli jelentőségű, tulajdonképpen ez a kiemelt jogszabályi védelem testesíti meg a kapcsolódó érdeket és azt a választási alapot, hogy mi az az érték, amelyre fokozottan érvényes az alaptörvényi szintre emelt védelmi, fenntartási és megőrzési kötelezettség, mely az államot és mindenkit terhel. (Az Alaptörvény P) cikke alapján) Az előbbi bekezdésben már jelzettek szerint, vagyis szintén az alkalmazhatósági feltételből származó, kiemelten fontos – és nem megfelelő összehangolás esetén az alapjogi visszasság kockázatát hordozó – terület az építészeti örökség helyi védelmének kérdésköre. A Tkt. szerint ugyanis a településképi rendelet tartalmát alkotja a helyi építészeti örökség egyedi és területi védelme, a védetté nyilvánításra és a védettség megszüntetésére vonatkozó előírás (Tkt. 3.§ (1) bekezdés c) pont), ezért az erről rendelkező egyéb önkormányzati rendeletek, illetve a helyi építési szabályzatok kapcsolódó rendelkezései 2017. szeptember 30-át követően adott formájukban nem alkalmazhatóak tovább (Tkt. 14.§ (2) bekezdés). A Trr. vonatkozó szabályozása értelmében (Trr. 23/B.§) ráadásul a helyi védelem a jövőben ún. értékvizsgálaton alapul, tehát csak az abban szereplő helyi építészeti örökségre terjedhet ki (Trr. 23/C.§ (1) bekezdés).

Amennyiben az értékvizsgálat bármi okból már vagy még nem állna rendelkezésre, illetve ha az nem tartalmazná az értékleltárt, a helyi védelmet meghatározó előírások megalapozására újfent el kell azt készíteni a településképi rendelet kodifikálásakor.

A (helyi) értékvédelemre vonatkozó szabályozások, a védettség keletkezésének és különösen megszüntetésének jogszabályban meghatározott módja és eljárásrendje garanciális jellegű, éppen azt hivatott biztosítani, hogy az értékvédelem változó – gazdasági, társadalmi, szociális, politikai – körülmények és prioritások közt is átláthatóan, kiszámíthatóan és számon kérhetően alakuljon. A védelem megszűnésével járó értékvesztésnek még a kockázata sem engedhető meg. Az Alaptörvény az alapvető jogok és értékek védelmében általános követelménnyé tette a visszalépés tilalmát (*Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése rendelkezik az alapjogok korlátozhatóságának alkotmányos feltételéről: „Az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.” A visszalépés tilalmával részletesen foglalkozik a jövő nemzedékek szószólójának a felszín alatti vizek védelmében kiadott elvi állásfoglalásának erről szóló III. címe, ld.:*

<http://www.ajbh.hu/documents/10180/2704088/Elvi+%C3%A1ll%C3%A1sfoglal%C3%A1s+a+felsz%C3%ADn+alatti+vizek+v%C3%A9delm%C3%A9ben.pdf>).

Az Alkotmánybíróság egészséges környezethez való joggal kapcsolatos gyakorlatában munkálta ki a visszalépés tilalmának elvét (28/1994. (V.20.) AB határozat), amely az elért védelmi szint csökkentését csak meghatározott alkotmányos feltételek – más alapjog védelme – között engedi meg. Ez a követelmény a kulturális örökségvédelem területén is irányadó, amelynek szerves része a helyi építészeti örökség megóvása. Az Alkotmánybíróság közelmúltbeli megfogalmazása szerint ugyanis: *„A műemlékvédelem körében tehát az állam arra vállal kötelezettséget, hogy teherbíróképessége függvényében milyen értékeket kíván a jövő nemzedékek számára megőrizni, amely alkotmányos értelemben osztja az egészséges környezethez való jog körében megállapított visszalépési tilalmat. Ha egyszer már valami védelem alá került, az onnét való kivételhez rendkívüli indok kell.”* (3104/2017. (V. 8.) AB határozat, [40] bekezdés)

A településképi rendeletek megalkotása során, illetve ennek hiányában a Tkvt. alkalmazhatóságára vonatkozó fenti kitételeinek érvényesítésekor a jogalkotó, illetve döntéshozó önkormányzatoknak ezen alkotmányos elvárásra és az alapjogi kontextusra tekintettel kell eljárniuk és a helyi építészeti örökség megóvása érdekében a rendelkezésükre álló eszközökkel biztosítaniuk az elért védelmi szintet.

2.3. A településképi-védelmi jogintézmények helyi bevezetésének lehetőségei

A már hivatkozott Nemzeti Építészetpolitika irányelvei közt és a településképi arculati kézikönyvek készítéséhez kiadott Útmutatóban egyaránt szerepel a bürokrácia és az adminisztratív terhek csökkentésének szükségessége, a „lakossági építkezések útjában fekvő bürokratikus akadályok” (*Útmutató, miniszteri köszöntő.*) elgördítése. Az építésügyi hatósági eljárások és az intézményrendszer átalakítása ennek megfelelően már évek óta zajló folyamat, amelynek eredményeképpen 2017-ben is jelentősen bővült az építési engedély nélkül folytatható építési munkák köre. (*Az Étv. 2017. évi XXIV. törvénnyel megállapított módosításai 2017. április 27-én léptek hatályba, melyek többek közt immár a 300m² hasznos alapterületet meghaladó méretű lakóépületek építését sem köti meghatározott esetekben hatósági engedélyhez.*)

Az államigazgatási jogkörben eljáró építésügyi hatóságok feladat- és hatáskörének csökkenésével, tulajdonképpen a lakossági építkezések engedély-kötelességének általában vett feloldásával – jóllehet a vonatkozó jogszabályokban és a helyi településrendezési eszközökben meghatározott követelmények a nem engedélyköteles vagy bejelentéshez kötött építési tevékenység során is irányadóak – a településképi érdemi és ellenőrzött alakítására az önkormányzatoknak lehetősége nyílt a településképi szabályozás megfelelő megalkotásával. Hiszen amíg a „klasszikus” településrendezési követelmények az államigazgatási jogkörben, egyedi építésügyi hatósági eljárások során érvényesülhetnek, addig a településképi követelményekhez a Vhr. külön eszközrendszert és jogintézményeket

rendel, melyek részletszabályainak kidolgozását, tartalmi elemeit ugyancsak a helyi önkormányzat jogalkotói tevékenységére bízta.

Megjegyzendő, hogy a településkép-védelmi előírások természetesen szintén érvényesülnek az egyes építésügyi hatósági engedélyezési eljárásokban is. A településképi területi vagy egyedi építészeti követelmények tekintetében, ahol a Vhr. az „építési tevékenységgel érintett telken” kitételt tartalmazza is, a településképvédelem egyfajta többletkövetelményt jelent az egyébként változatlanul irányadó, egyéb településrendezési eszközökben foglaltak mellett.

A település arculatának védelme érdekében a Vhr. azonban új, ún. településkép-érvényesítési eszközöket is bevezet, így a településkép-védelmi tájékoztatást és konzultációt, a településképi véleményezési és bejelentési eljárást, valamint a településképi kötelezést és bírságot (*Tkvt. 8.§, Trr. 24.§*), főként a polgármesterre telepített feladat- és hatáskörökkel, a települési főépítészek szakmai részvételével, közreműködésével.

A településképi követelményekről folytatott tájékoztatás és konzultáció szabályait a Tkvt. és a Trr. tartalmazza, az önkormányzatok mozgástere ebben az esetben nem ennek bevezetésére, hanem kötelezővé tételére terjed ki. A konzultáció díjtalan és az ott tett nyilatkozatok a továbbiakban a településképi eljárásokban kötik az önkormányzatot, ugyanakkor – jóllehet a tájékoztatás az egyéb helyi településrendezési eszközök tartalmára is kiterjed – más építésügyi eljárásokban nincs a nyilatkozatoknak kötő erejük.

A településképi véleményezési eljárásnak önkormányzati rendelettel történő bevezetése meghatározott esetekben egyfajta előzetes eljárást jelent és az építési tevékenységgel érintett telkekre vonatkozhat a Tkvt.-ben és a Trr.-ben, illetve ugyancsak a végrehajtásra megalkotandó önkormányzati rendeletben foglaltak szerint. A véleményeket a polgármesterek adják ki az építető kérelmére indított eljárásokban, és azok az engedélyezésre irányuló javaslatot tartalmazzák. A véleményezés előzetes engedélyezési eljáráshoz hasonló sajátos jellege abból ered, hogy a vélemény ellen önálló jogorvoslatnak helye nincs (*Trr. 26/A.§ (8) bekezdése*), az csupán az egyedi engedélyezési eljárásban hozott döntés elleni jogorvoslat keretében vitatható, hasonlóan a még meglévő szakhatósági állásfoglalások kötőerejéhez az ügyfél oldaláról nézve.

A településkép-védelmi eszközök körében különös figyelmet érdemel az ún. településképi bejelentési eljárás. A vonatkozó önkormányzati rendelkezés esetén építési engedélyhez nem kötött építési tevékenységek, reklámhordozók elhelyezése vagy a rendeltetés módosítása esetén is tudomást szerezhet az önkormányzat – szabályozása tartalmától függően bármely – tervezett építési tevékenységről és azt a településképi követelményekre vagy arra hivatkozással, hogy az adott építkezés nem illeszkedik a településképbe (*Trr. 26/C.§ bb) alpont*), akár meg is tilthatja. A polgármester ezekben az eljárásokban hatósági határozati formában dönt a településképi követelményeknek való megfelelésről. A kapcsolódó ellenőrzési feladatok szintén a polgármesterre vannak telepítve.

A településképi kötelezési eljárásokat is a polgármesterek folytatják le és bocsátják ki azokat a határozatokat, amelyek felújításra, átalakításra vagy elbontásra vonatkozhatnak (*Tkvt. 11.§ (1) bekezdése*), vagyis ügyféli szempontból rendkívül komoly jogkövetkezményekkel járhatnak. A végrehajtást ún. településképi bírság segíti, amit az önkormányzat képviselő-testülete szabhat ki akár egymillió forint összeghatárig. Fontos kitétel, hogy a településképi bírságokból befolyt összegek az államháztartás önkormányzati alrendszerének bevételeit képezik.

A Tkvt. és a Trr. külön figyelmet fordít és ennek megfelelő eszköztárat ad a közterületek reklámcélú hasznosítására, illetve a reklámcélú hirdetmények el- és kihelyezésének településkép-védelmi vetületeire. Az ügyféli jogosultságok a hatósági jogkörben hozott döntésekkel szemben a jelenleg hatályos közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (majd 2018. január 1-jét követően e tekintetben változást nem hozó, az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi C. törvény) alapján alakulnak.

A településképi véleményezési és bejelentési eljárások kivételt jelentenek, melyek részletszabályait ugyancsak az önkormányzatoknak kell rendeleteikben meghatározniuk, illetve eleve dönteniük arról, hogy pl. a bejelentési eljárás jogintézményét az adott településen bevezetik-e vagy sem.

A leírt településképi-védelmi jogintézmények bevezetése nem csupán jogalkotási aktus kérdése, hiszen a későbbiekben azok működtetése is az önkormányzat felelőssége, javarészt a szakmai szempontból némileg laikus polgármesterre telepített feladat- és hatáskörrel. Különösen azokon a településeken, ahol nincs főépítész, a sajátos építésügyi szakmai követelmények érvényre juttatása aggályos lehet, ezen túlmenően a jogalkalmazásra való felkészülés keretében megfelelő idő biztosítása és adott esetben ugyancsak az önkormányzat humán és egyéb erőforrás gazdálkodásának áttekintése válhat szükségessé.

2.4. A társadalmi részvétel és nyilvánosság elve a helyi jogalkotás során

A Tkvt. értelmében „*a kézikönyv és a településképi rendelet megalkotása során gondoskodni kell (...) a széleskörű társadalmi bevonásról és a nyilvánosság biztosításáról*”. (Tkvt. 5.§ (3) bekezdés) A Trr. módosított IV. fejezete a településfejlesztési koncepció, az integrált településfejlesztési stratégia, a településrendezési eszközök, a településképi arculati kézikönyv és a településképi rendelet egyeztetésének és elfogadásának eljárási szabályairól a partnerségi egyeztetésre vonatkozó szabályokat rendeli e körben alkalmazni.

A társadalmi részvétel elvének és az annak garanciális előfeltételét képező nyilvánosság biztosításának következetes érvényesítése a döntéshozatali mechanizmusok valamennyi szintjén számos alapjogi vetülettel bír, elsődlegesen a jogállamiság, valamint az abból fakadó jogbiztonság követelménye kerül előtérbe, közvetve azonban az egészséges környezethez való jog és a jövő nemzedékek érdekeinek sérelme is.

Környezeti ügyekben – az épített környezet, azon belül is a települési környezet alakítása is ilyennek minősül a fentiekben leírtak értelmében – az információkhoz való hozzáférés és a társadalmi részvétel minimum követelményeit a törvényben kihirdetett Aarhusi Egyezmény (2001. évi LXXXI. törvény a környezeti ügyekben az információhoz való hozzáférésről, a nyilvánoságnak a döntéshozatalban történő részvételéről és az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosításáról szóló, Aarhusban, 1998. június 25-én elfogadott Egyezmény kihirdetéséről) fogalmazza meg. Az információkhoz való széles körű hozzáférés és a döntéshozatali eljárásokban való részvétel, valamint az igazságszolgáltatáshoz, jogorvoslathoz való jog biztosításának alapja az a felismerés, hogy mindannyian felelősek vagyunk egyénileg és együttesen is a jelen és az elkövetkező nemzedékek életkörülményeinek alakításáért, környezetünk védelméért. Azon túl, hogy az Étv. és a Tkvt. vonatkozó passzusai az Aarhusi Egyezmény végrehajtását is szolgálják, a döntéshozatali eljárás hiányosságai az Alaptörvény P) cikkében nevesített általános és – mindenkit, így természetesen az állampolgárokat, de az államot is terhelő – egyetemleges kötelezettség teljesíthetőségét is akadályozzák.

A partnerségi megállapodásokra vonatkozó szabályozás jogalkalmazásával kapcsolatban felmerülő alapjogi, jövő nemzedékek érdekeinek védelmét érintő kérdésekkel, anomáliákkal az AJB-993/2017. számú közös jelentés

(http://www.ajbh.hu/documents/10180/2602747/K%C3%B6z%C3%B6s+jelent%C3%A9s+egy+telep%C3%BCl%C3%A9srendez%C3%A9st+%C3%A9rint%C5%91+panasz+kapcs%C3%A1n+939_2017/340739a9-f280-bdd1-2e9d-0f1e6b38c037?version=1.0) – amelyek a településképi szabályozás alakítására is kihathatnak – részletesen foglalkozik. A vizsgálat megállapításai a településképi, a települési arculat védelme érdekében folytatott önkormányzati jogalkotási folyamatokra is vonatkoztathatóak. A jelentés egyebek mellett megállapítja, hogy „*a településrendezési eszközök egyeztetése kapcsán meghatározott eljárásrend, az előírt önkormányzati kötelezettségek az egészséges környezethez való jog és az Étv. által rögzített társadalmi nyilvánosság érvényesítését szolgálják. Ezen előírások megsértése alapjogi sérelmet okozhat.*”

A településképi szabályozásra vonatkozó feladat folyamatban lévő önkormányzati lépései között a társadalmi részvétel és a lakosság előzetes, a szabályozások kialakításának már korai, tervezési szakban történő bevonása jó gyakorlati példaként említendő Vác Város Önkormányzatának kezdeményezése. A településképi arculati kézikönyv elkészítésébe a helyi lakosság bevonása több helyen is – nyomtatott és elektronikus formában – közzétett *(A kérdőív megjelent Vác Város Önkormányzatának lapjában, a Váci Hírnök XVIII. évfolyam 5. számában, illetve elérhető a település hivatalos honlapján keresztül is, az alábbi címen:*

<http://www.vac.hu/index.php?page=hirek&ev=2017&ho=-1&flag=-1&kulcsszo=telep%FCI%E9sk%E9p>)

részletes kérdőív útján (is) történik. Megemlítendő továbbá, hogy a váci önkormányzat lakossági felhívásában is rögzíti, hogy a településképi eszközök elkészítése „jogharmonizációs” folyamat, a helyi építési szabályzat vonatkozó rendelkezéseinek egyidejű felülvizsgálatát értve ezalatt.

3. Fenntartható települések, a települési zöldfelületek kiemelt védelme

A holisztikus szemléletet tükröző Fenntartható Fejlődési Célok *(Világunk átalakítása: a fenntartható fejlődés 2030-ig megvalósítandó programja, Az Egyesült Nemzetek Közgyűlése által 2015. szeptember 25-én elfogadott, 70/1. sz. határozat)* – a továbbiakban: FFC – 11. célkitűzése értelmében a „városokat és emberi településeket befogadóvá, biztonságossá, alkalmazkodóvá, állóképessé és fenntarthatóvá tesszük”. A célkitűzéshez számos feladat csatlakozik, melyek közül talán az állampolgári részvétellel történő, összehangolt és fenntartható várostervezési- és településigazgatási szakismeretekkel bírók számának növelése és a biztonságos, befogadó, elérhető zöld- és közterületek mindenki, különösen a nők, gyermekek, idősek és fogyatékkal élők számára történő elérhetővé tétele *(FFC 11.3 és 11.7 feladatok)* emelendő ki ehelyütt. A FFC hazai implementációja folyamatban van, Magyarország tervezetten 2018-ban nyújtja be első önkéntes jelentését az Egyesült Nemzetek magas szintű politikai fóruma számára a végrehajtásról.

Az FFC-k hazai megvalósítása során az ombudsmani gyakorlat iránymutató jellegű, hiszen az alapjogi visszasságra utaló körülményeket panasz alapján vagy hivatalból vizsgáló jelentésekben, állásfoglalásokban megfogalmazott elvárások számos olyan strukturális probléma megoldásaira, valamint jogalkotási és jogalkalmazási követelményekre mutatnak rá, amelyek az adott szabályozások és gyakorlat összhangját biztosítják az Alaptörvényben garantált alapvető jogokkal. A fentebb kiemelt, röviden ’fenntartható városok és fenntartható közösségek’ elnevezésű cél megvalósítása esetében (is) a nemzetközi kötelezettség teljesítése során ez az összhang a hazai jogrend alapját képező Alaptörvénnyel és az abban foglalt alapvető jogokkal az azok érvényesítésére szolgáló, kialakult ombudsmani gyakorlatra támaszkodva elérhető, biztosítható.

Mindennek fényében az építésügyi ágazati reform és annak a településképi-védelemre vonatkozó új helyi szabályozása nem csupán a hazai települések számára megnyíló új lehetőség, hanem a nemzetközi közösséggel szemben vállalt kötelezettségeink teljesítésének is egyik színtere. Mindez az önkormányzatokra háruló feladatok lehető legmagasabb szintű, az alapjogi és a fenntarthatósági követelményeknek megfelelő, valamint a jövő nemzedékek érdekeit szem előtt tartó megvalósítását követeli meg, melynek támogatása ebben a kontextusban az Alaptörvény P) cikke alapján az állam és mindenki kötelezettsége.

Az önkormányzatoknak az előzőekben részletezett, elsődlegesen jogtechnikai kérdéskörön túl – a kialakítandó szabályozás és a meglévő településrendezési eszközök összhangja, különös tekintettel a helyi értékvédelemre, az új jogintézmények helyi bevezetésében rejlő lehetőségek, illetve a társadalmi részvétel és nyilvánosság feltétlen érvényesítése a jogalkotási folyamat megvalósulásában – a településképi-védelmi eszközök tartalmi lehetőségeit is érdemes messzemenően kiaknázniuk. Ilyen egyebek között a települési zöldfelületekre vonatkozó rendelkezések megalkotása, melyek jelentőségét a fenntartható településrendezésben, az ökológiai folyosók vagy az ökoszisztéma-szolgáltatások tekintetében számos alkalommal hangsúlyozta a jövő nemzedékek szószólója.

A közterületen álló fás szárú növények védelméről szóló szabályozás újragondolásához az egyedi, fakivágásokkal kapcsolatos jelentésekben tett ajánlásokkal, *(Jelentéssel zárult a vizsgálat pl. egy soproni járdaépítés miatti fakivágás kapcsán az AJB-113/2014. számon vagy a Budapest, XIV. kerületében található Cserei közben történt fakivágás esetén, AJB-2898/2014. számon.*

http://www.ajbh.hu/documents/10180/1117870/Jelent%C3%A9s+egy+j%C3%A1tsz%C3%B3t%C3%A9r+%C3%BCgy%C3%A9ben+113_2014/d035c3dd-5c05-f8e0-e103-278d839e2ab4?version=1.0
http://www.ajbh.hu/documents/10180/1117870/Jelent%C3%A9s+egy+fakiv%C3%A1g%C3%A1s+%C3%BCgy%C3%A9ben+2898_2014/8e2154f2-210e-2fea-ca77-f0b9b9d613fb?version=1.0

a Fatestvér Program elnevezésű országos faültetési kezdeményezésről szóló jogalkotási javaslat

<http://www.ajbh.hu/documents/10180/2500969/A+j%C3%B6v%C5%91+nemzed%C3%A9kek+sz%C3%B3sz%C3%B3l%C3%A1nak+orsz%C3%A1gy%C5%B1%C3%A9si+hat%C3%A1rozat-javaslat+a+Fatestv%C3%A9r+Program%C3%B3l/3416ccb1-80e1-4d4c-9a00-0743a09dce02?version=1.0&inheritRedirect=true>

részeként kidolgozott részletes szabályozási koncepcióval és a talaj védelmében kiadott állásfoglalásában

http://www.ajbh.hu/documents/10180/2584047/talaj_allasfoglalas_vegleges_melleklettel.pdf/4628595d-ddff-41c3-8ba7-89730904b2cb) megfogalmazott javaslataival – így a belterületi talajvagyon gazdálkodást érintően a biológiai aktivitásérték tartalmának módosítására, talajtakarás növelésének megállítására – járult hozzá a szószóló.

A Trr. az újonnan kialakítandó önkormányzati szabályozásokban mind a területi, mind az egyedi védelem körében lehetőséget ad arra *(Trr. 23/C.§ (3) bekezdés és (4) bekezdés b) pont)*, hogy a helyi viszonylatban erre érdemes és jelentős zöldfelületek ilyen kiemelt oltalomban részesüljenek. Előbbi a település- és tájkarakter elemek megőrzésére, értékővő fenntartására és fejlesztésére irányul, míg utóbbi akár a táj- és kertépítészeti alkotásra, egyedi tájértékre, növényzetre (pl.: a település fasoraira, egy-egy idősebb faegyedre) is kiterjedhet. A település zöldfelületeinek védelem alá helyezését a növényzet számos ökológiai szolgáltatása is indokolja. Egy idősebb fasor, park, illetve rét ugyanis nemcsak a település arculatát határozhatja meg, hanem számos, életminőséget és egészséget kedvezően befolyásoló szolgáltatást nyújt a település lakóinak. (Árnyékot nyújtanak a lakosoknak, megszűrik a levegőt csökkentve a súlyosan egészségkárosító porszennyezést, hangszigetelő hatással bírnak, megakadályozzák a talajeróziót, miközben megkötik a csapadék egy részét, majd annak párologtatásával mikroklimát alakítanak ki, amely elviselhetőbbé teszi a nyári meleget minden ott élő számára.) A lakók a település zöldfelületeinek esztétikai előnyeit élvezve gyakrabban töltik ott szabadidejüket, ami végső soron a települési közösségformáló és -megtartó erejét is erősíti.

4. Összegzés és ajánlások

A jövő nemzedékek érdekei védelmének alapfeltétele a közügyekben felelős, tudatos, egyszersmind kellően empatikus módon részt vállalni képes személyekből álló felnőtt társadalom, ezért örömteli és támogatandó az építésügyi szabályozás átalakításának hasonló társadalomképet alapul vevő koncepciója. A településkép védelme mint a települési lakóközösség önmeghatározásának támogatása és megőrzése szintén előremutató lépés, az ennek kapcsán megfogalmazott célkitűzések a fenntartható településfejlesztésre és -tervezésre vonatkozó hazai és nemzetközi eredményekkel összecsengenek.

Jóllehet a településkép-védelemre vonatkozó magasabb szintű jogforrások alapján a helyi végrehajtás a jogalkotói szerepben megjelenő, majd egy következő lépésben önkormányzati hatósági jogkörben eljáró önkormányzatokra hárul, ezen feladat lehető legmagasabb szintű teljesítése mindannyiunk közös érdeke. Az Alkotmánybíróság megfogalmazásában „*a nemzet közös örökségéért való alkotmányos felelősség az Alaptörvényben általános és egyetemleges, az egészséges környezethez való joggal kapcsolatos alkotmánybírósági gyakorlat alapján azonban ezen az általános felelősségi körön belül az államot egyfajta primátus, elsőség illeti meg, illetve kötelezi, hiszen e felelősség intézményvédelmi garanciák révén összehangolt érvényesítése, az intézményvédelem megalkotása, korrekciója és érvényesítése közvetlenül és elsődlegesen állami feladat.*” (3104/2017. (V. 8.) AB határozat, [39] bekezdés)

A (jogalkotó) állam megkülönböztetett felelőssége az építésügyi ágazati szabályozás átalakítása során is érvényesül és a településkép védelmére hivatott eszközrendszerek bevezetése és az önkormányzatokra telepített feladatok meghatározásakor alkotmányos kötelezettségének megfelelően szükséges eljárnia.

Adott intézkedés bevezetésekor körültekintő és gondos mérlegelés eredménye a kodifikációs körülmények meghatározása, így a településkép-védelmi eszközökre vonatkozó helyi szabályozások elkészítése törvényi határidejének vagy a már említett, egyéb helyi önkormányzati rendeletekben szereplő településképi követelmények alkalmazhatósági kitételeinek törvényi megfogalmazása. Ezen törvényi szintű perem-feltételek meghatározásakor az elérendő cél és az annak megvalósításához szükséges és elégséges feltételek – így az időtartam – gondos és körültekintő mérlegelésére van szükség. Ez nem csupán technikai kérdés, hiszen a megfelelő felkészülési idő biztosítása alkotmányos követelmény, ennek hiánya miatt az Alkotmánybíróság már nem egy esetben állapította meg jogszabályok alkotmányellenességét. *(Az Alkotmánybíróság a 28/1992. (IV. 30.) AB határozatában összegezte a kellő felkészülési idő értelmezésének legfőbb kritériumait. A határozat szerint: „[a] demokratikus jogállam [...] – sok egyéb mellett – abban is különbözik a diktatúrától, hogy [...] garanciákkal megteremti annak a reális lehetőségét, hogy a jogalanyok valóban megismerhessék a reájuk irányadó jogszabályi rendelkezéseket s módjukban álljon magatartásukat azokhoz igazítani. [...] [a] jogszabály hatálybalépésének időpontját úgy kell meghatározni, hogy kellő idő maradjon a) a jogszabály szövegének megszerzésére [...] és áttanulmányozására; b) a jogalkalmazó szervek számára a jogszabály alkalmazására való felkészüléshez; c) a jogszabállyal érintett személyek és szervek számára annak eldöntéséhez, hogy miként alkalmazkodjanak a jogszabály rendelkezéseire” (ABH 1992, 156–157.). Az Alkotmánybíróság ezen kritériumokat újfent rögzítette az Alaptörvény Negyedik módosítását követően is, többek között a 34/2014. (XI. 14.) AB határozatában.)* A magasabb szintű településképi szabályozás végrehajtását szolgáló helyi önkormányzati rendeletek alapját képező településképi arculati kézikönyvek megalkotása, már csak a feladat szerteágazó volta, az érintett területek – épített és kulturális örökség, zöldfelületek, ökológiai hálózatok, helyi védettség – miatt is alapos előkészítést igényel, ide értve a helyi társadalom szereplőivel való kellő mélységű egyeztetést is. Az e feladatra szánt bő fél év még a felkészült és ambiciózus, a szükséges szakemberekkel és forrásokkal rendelkező önkormányzatok számára sem feltétlenül látszik elegendőnek.

Nagyon fontos kiemelni, hogy a közös célkitűzések *(FFC, Alaptörvény P) cikkében meghatározott értékek, a jövő nemzedékek érdekeinek védelme, a Tkv. és az Étv. célkitűzései)* megvalósítását nem az szolgálja, ha a szóban forgó helyi településkép-védelmi eszközök látszólag elkészülnek, vagyis a törvényi kötelezettség formai teljesítése nem elegendő. Az építéspolitikai irányelvekkel is összhangban az érdemi megvalósítás garanciáját a szabályozások tartalmi elemei hordozzák, vagyis ha azok megfelelő minőségben és módon, a már hatályos helyi szabályozások rendjébe koherens módon illeszkedve, a jogbiztonság követelményeit is kielégítve, egyértelmű és kiszámítható alkalmazást lehetővé téve állnak majd rendelkezésre.

Az Alaptörvény egyértelműen rendelkezik arról, hogy „a helyi önkormányzat kötelező feladat- és hatásköreinek ellátásához azokkal arányban álló költségvetési, illetve más vagyoni támogatásra jogosult.” *(Alaptörvény 34. cikk (1) bekezdés)* Fontos hangsúlyozni, hogy a településképi szabályozás kialakítása kapcsán felmerülő önkormányzati feladatok nem csupán egy korszerű új szabályozás megalkotását jelentik, hanem már meglévő eszközeik, helyi stratégiák, programok, szabályrendszereik áttekintését is szükségszerűen magukba foglalják, ezen dokumentumok összhangja a holisztikus védelem előfeltétele. Az ehhez szükséges anyagi és szakmai támogatás mibenlétének központi meghatározása is mindezt tekintettel szükséges tehát. Másfelől, ha az új önkormányzati szabályok a megadott határidőre nem születnének meg, ez az épített örökség esetében a helyi védettség megszűnésével járna, ami a visszalépés tilalmának alkotmányos elvébe ütközhet. Ilyen kockázattal a feladatra rendelkezésre álló szűk határidő, a teljesítés késlekedése – a szükséges anyagi források esetleges hiánya – nem sújthatja a védendő értékeket.

Mindezek alapján a településképi követelmények helyi bevezetésére irányuló önkormányzati munka és későbbiekben a gyakorlat az előkészítésre adott kellő tér és idő hiányában számos alapjogi visszasság kockázatát hordozza magában.

Javaslom ezért egyfelől a szabályozásokat kialakító önkormányzatok számára

- a településképi arculati kézikönyv, mint szakmai megalapozó dokumentum és a településképi rendelet megalkotásakor a már hatályos településrendezési eszközök szabályozásainak a jogbiztonság követelményével összhangban álló, egyidejű felülvizsgálatát;
- ennek során a bevezethető új jogintézmények körét a helyben rendelkezésre álló vagy a szükségessé váló erőforrásaik – főépítési szakmai támogatás elérhetőségére – figyelembevételével határozzák meg, különös tekintettel az elkövetkező hatósági joggyakorlat során a szakmai szempontok képviselőire;
- az előbbi ponthoz kapcsolódóan a közös megvalósítás, a térségi összefogás lehetőségeinek és előnyeinek megfontolását kiemelten kell kezelni, különösen a kistelepülések esetében;
- mindezek mellett a helyi védelem, a helyi építészeti örökség kérdéskörét különös, az abban rejlő alkotmányossági visszasság kockázatára tekintettel szabályozzák, kiemelten ügyelve az értékvédelem folyamatosságára;
- ezzel összefüggésben a helyi jelentőségű zöldfelületek védelmét a Trr.-ben meghatározott új területi és egyedi védelem oltalmával széles körben biztosítani szükséges;
- valamint a kialakítandó új szabályozások során a társadalmi részvétel és nyilvánosság követelményének messzemenő biztosítása alapvető szempont, a jó gyakorlatok alkalmazásának felhasználásával.

Javaslom továbbá a központi döntéshozatal számára az építésügyért felelős miniszter útján vagy előkészítésében

- a törvényi határidő meghosszabbítását a még hatékonyabb, a törvény céljait minél jobban szolgáló megoldások kimunkálása érdekében, egyben nagyobb lehetőséget adva az új jogi környezethez való alkalmazkodáshoz szükséges felkészülési idő biztosítására;
- az önkormányzatok számára a megfelelő időn túl a jogalkalmazásra való kellő felkészüléshez szükséges szakmai és anyagi háttér elérhetőségének fokozottabb biztosítását;
- másfelől elengedhetetlennek tartom a helyi értékek védelmének folyamatosságát biztosító átmeneti rendelkezések megalkotását;
- a szükséges anyagi források és szakmai támogatás biztosítását a meglévő programok, tervek összehangolására mindezek összhangjának megteremtése érdekében.

Budapest, 2017. június 26.

Dr. Bándi Gyula

a jövő nemzedékek érdekeinek védelmét ellátó biztoshelyettes

a jövő nemzedékek szószólója

Tájékoztatás és figyelemfelhívás az új polgári perrendtartás hatálybalépésével összefüggő SZMSZ módosítás lehetőségéről/szükségességéről

Tisztelt Polgármester Asszony/Úr!

Tisztelt Jegyző Asszony/Úr!

Mint az Ön előtt is ismert, 2018. január 1. napjával hatályba lép a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: új Pp.). A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvénynek (a továbbiakban: hatályos Pp.) a meghatalmazottként eljárni jogosult személyek körére vonatkozó szabályozása indokolatlanul terjedelmes és bonyolult. Mindez szükségessé tette e személyi kör csökkentését, mivel a hatályos Pp. szabályozása túl tágan értelmezte a meghatalmazottként eljáró személyi kört. A kódex generális jelleggel szabályozza, hogy a közjogi jogalanyok, így az egymással egyébként átfedést mutató közigazgatási szervek, költségvetési szervek, valamint a gazdálkodó szervezetek, egyéb nem természetes személyek esetében meghatalmazottként azok alkalmazottja eljárhat. Az önkormányzatok pereit tekintetében az új Pp. 65. § f) pontja egyszerűsítést valósít meg. Az önkormányzati szerv alkalmazottja munkáltatója tevékenységével kapcsolatos pereiben meghatalmazottként természetesen továbbra is eljárhat. Ezen felül a korábbi bonyolult szabályozás helyett az új Pp. lehetővé teszi, hogy az önkormányzat belső szabályzatban (a továbbiakban: SZMSZ) határozhassa meg a meghatalmazottként eljárni jogosult tisztségviselők körét. A tisztségviselő kategóriájába beletartoznak azok a személyek, akiket a hatályos szabályozás eljárni jogosultként megjelöl (polgármester, jegyző, a képviselőtestület és a közgyűlés tagja), de a meghatározás nem teszi korlátlanul lehetővé a képviselő állítást, például az önkormányzati szervhez nem kötődő személyek vonatkozásában. Az SZMSZ-ben tehát az önkormányzat meghatározhatja azt a tisztségviselői kört, akik meghatalmazottként eljárhatnak, az adott tisztségviselői típushoz pedig hozzárendelheti azt az ügykört, amelyek vonatkozásában a tisztségviselői típushoz tartozó személy eljárhat. Ezt követően a konkrét ügyben a kijelölt tisztségviselő kaphat meghatalmazást az eljárásra. Tehát a tisztségviselőknek, valamint az ügyköreiknek az SZMSZ-ben történő rögzítése nem tekinthető egyfajta általános meghatalmazásnak. E módosítás azt hivatott szolgálni, hogy csak olyan személy járhatson el meghatalmazottként az önkormányzat pereiben, aki kötődik magához az önkormányzati szervhez.

A jogszabályi rendelkezés módosulása tehát adott esetben indokoltá teheti az önkormányzatok SZMSZ-einek módosítását, amit célszerű az új Pp. hatályba lépéséig elvégezni, az önkormányzat perbeli képviseletének zökkenőmentes biztosítása érdekében.

Kérjük, hogy amennyiben a fent írtakkal kapcsolatban kérdései merülnének fel, keressen bennünket a következő elérhetőségen:

E-mail: milan.szlezak@im.gov.hu

Telefon: 06 (1) 795-4382

Segítő közreműködését köszönöm:

Dr. Wopera Zsuzsa

miniszteri biztos

Igazságügyi Minisztérium

Közös érdekünk a parlagfűmentes Magyarország

A Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal felhívja a földtulajdonosok figyelmét, hogy közeleg a parlagfű elleni védekezések határnapja. Azokkal szemben, akik június 30-ig nem gondoskodtak a használatukban lévő ingatlan parlagfű-mentesítéséről, ezt a napot követően hatósági eljárás indítható. A kiszabható növényvédelmi bírság 15000 forinttól 5 millió forintig terjedhet.

Nem érdemes tovább halogatni a rendkívül kártékony parlagfű kiirtását, július 1-től ugyanis megkezdődik az ingatlanok felderítése és hatósági ellenőrzése. A mentesítési kötelezettség mindenkire és gyakorlatilag minden területre vonatkozik, beleértve a mezőgazdasági növényekkel hasznosított külterületi szántóföldeket, rét-legelőket, ültetvényeket, erdőtelepítéseket, útmenti és közterületeket, belterületi kiskerteket, játszótereket, parkokat, illetve az építési területeket.

A parlagfűves területek ellenőrzését a vegetációs időszak befejezéséig külterületen a földhivatalok, belterületen a helyi önkormányzat jegyzője és a növény- és talajvédelmi feladatkörükben eljáró megyei kormányhivatalok végzik. Az ellenőrző szervek június 30. napja után jogosultak hatósági eljárást indítani a parlagfű-mentesítés elmulasztása miatt, amennyiben a területen virágzó vagy termésező parlagfűvet találnak. A jogsértés esetén kiszabható növényvédelmi bírság – a fertőzött terület nagyságától függően – 15 000 forinttól 5 millió forintig terjed.

Napjainkban hazánk egyike Európa parlagfűvel leginkább fertőzött területeinek. A rendkívül káros és agresszív gyomnövény elnyomja a kultúrnövényeket, felhasználja a talaj tápanyag- és vízkészletét, ezáltal jelentős termés kiesést okozhat. Magyarországon a parlagfű a legtöbb kellemetlen tünetet kiváltó allergén, amelytől a lakosság mintegy 20 százaléka szenved, tehát a gyom elleni védekezés és a mentesítés közös ügyünk!

A kertekben és a belterületeken a leghatékonyabb, egyben a leginkább környezetkímélő védekezési mód a gyomlálás, míg a gyepterületeken a rendszeres, vegetációs időben 3-4-alkalommal, alacsony tarlómagassággal elvégzett kaszálás lehet célravezető. A tartós eredmény érdekében kiemelten fontos a virágzás és a magképződés folyamatos megakadályozása.

Július 1. napjától idén is bárki számára elérhető a Parlagfű Bejelentő Rendszer. A rendszer interneten és okostelefonon keresztül egyaránt kezelhető, azonban a bejelentés előzetes regisztrációhoz kötött.

A gyommentesítéssel kapcsolatban a megyei kormányhivatalok, valamint a Magyar Növényvédő Mérnöki és Növényorvosi Kamara területi szervei nyújtanak további információt.

A jelenlegi országos helyzetképről és a parlagfűről általánosságban a NÉBIH honlapján tájékozódhatnak.

Forrás: kormany.hu (FM Sajtóiroda)

Jelentések, tájékoztatók

„Helyi közszolgáltatás információs rendszer fejlesztése és bevezetése (IKIR)” című kiemelt projekt

KÖFOP-2.3.1-VEKOP-16-2016-00001

A Kormány a Közigazgatás- és Közszolgáltatás-fejlesztés Operatív Program 2016. évi fejlesztési keretének megállapításáról szóló határozatában nevesítette a „Helyi közszolgáltatás információs rendszer fejlesztése és bevezetése (IKIR)” című projektet. A projekt esetében a hivatkozott Korm. határozat támogatás igénylőként, azaz a projekt megvalósításáért felelősnek a Belügyminisztériumot jelölte meg, mely szervezeten belül a projekt megvalósításáért az Önkormányzati Helyettes Államtitkárság felel.

A 4 milliárd forint vissza nem térítendő támogatásban részesülő IKIR projekt alapvető célja az önkormányzatok által ellátandó helyi közszolgáltatások helyi és állami szintű tervezésének, valamint a helyi szintű operatív feladatellátás megszervezésének és fejlesztésének támogatása olyan információs bázis kialakításával, amelyből a helyi közszolgáltatások javítására irányuló döntések egyre megalapozottabbá, hatékonyabbá és eredményesebbé válnak.

Az Önkormányzati Hírlevél 2017.évi 4. számában leírtakhoz képest az IKIR projekt teljesítette az első mérföldkövet. A vállalkozói szerződésnek megfelelően a fejlesztő Humansoft Kft. az IKIR alkalmazásfejlesztés tervezési dokumentációját 2017. június 27-én átadta a Belügyminisztérium részére. Az elkészült dokumentációt a projektben konzorciumi partnerként együttműködő Nemzeti Infokommunikációs Szolgáltató Zrt.(NISZ Zrt.), valamint a szakmai munkacsoportok tagjai véleményezték és elfogadták, ennek megfelelően az első mérföldkö sikeresen lezárult.

Rendezvények – Az IKIR rendszer nagyobb nyilvánosság előtt 2017. április 25-én, a projekt nyitórendezvényén került bemutatásra a Belügyminisztériumban, mely során szakmai és fejlesztői oldalról számoltak be a rendszer kialakításának főbb fázisairól és a megvalósítástól várt eredményekről.

Már a projekt előkészítése során is kikértük az önkormányzati érdekszövetségek képviselőinek szakmai véleményét. Azért, hogy a fejlesztés az önkormányzatok érdekeit a lehető legmagasabb szinten szolgálja, 2017. június 19-én újabb szakmai workshop keretei között mutattuk be az IKIR projekt tervezési fázisának eredményeit. A rendszer fejlesztője előadásában bemutatta az IKIR által biztosítani tervezett standard riportok működését, és egyedi lekérdezések lehetőségeit, továbbá a feladatfinanszírozás elvű közszolgáltatás tervezést támogató Feladat Ellátási Struktúra modul alkalmazásának lehetséges felhasználási területeit. Bemutatásra került továbbá az önkormányzatok számára készülő Elégedettség Mérési modul is, amelyben az önkormányzatok – igényük szerint – a saját lakosságuk számára állíthatnak össze kérdőíveket, ezzel vizsgálva a közszolgáltatásaik szervezésével és ellátásával kapcsolatos döntéseik és tevékenységeik eredményességét, elfogadottságát.

Várható események – A Projekt még szélesebb körben történő bemutatása érdekében regionális konferencia sorozat megtartására kerül sor 2017 októberében, amely az ország 7 régióját érinti. A rendezvénysorozat célja, hogy a csatlakozó önkormányzati vezetők, valamint a stratégiai tervezésbe bevont kollégák számára a fejlesztés aktuális állapotáról tájékoztatást nyújtson, valamint a disszeminációs tervnek megfelelően az IKIR rendszer használatához szükséges ismeretek átadásra kerüljenek.

A bevonni kívánt 1000 önkormányzat részére online oktatási modul (e-learning) is kialakításra fog kerülni. A projekt végén záró konferencia kerül megrendezésre, amelynek célja a megvalósítási szakasz tapasztalataival bővült eredmények ismertetése és tudatosítása a célcsoportokkal és a nyilvánossággal.

Készítette: Belügyminisztérium, Önkormányzati Koordinációs Iroda

Figyelemfelhívás az önkormányzatok részére az állampolgársági eljárást érintő feladatváltásokról

Idén január 1-től – a központi hivatalok felülvizsgálatával és a járási (fővárosi kerületi) hivatalok megerősítésével összefüggő egyes törvények módosításáról, valamint egyes költségvetési szervek feladatainak átadásáról szóló 2016. évi CIV. törvény, továbbá az egyes központi hivatalok és költségvetési szervek formában működő minisztériumi háttérintézmények felülvizsgálatával összefüggő

jogutódlásáról, valamint egyes közfeladatok átvételéről szóló 378/2016. (XII. 2.) Korm. rendelet értelmében – az állampolgársági eljárással kapcsolatos feladat- és hatáskörök a Budapest Főváros Kormányhivatala hatáskörébe tartozik. A korábbi Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal által ellátott állampolgársággal, anyakönyvezéssel és névváltoztatással kapcsolatos feladatok a Miniszterelnökséghez, illetve Budapest Főváros Kormányhivatalához kerültek. Ettől az időponttól a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal neve Bevándorlási és Menekültügyi Hivatalra módosult.

Anyakönyvi ügyekben központi irányító szervként, valamint a Magyar Tudományos Akadémia utónév jegyzékében nem szereplő utónevek anyakönyvezhetőségére irányuló kérelmek ügyében anyakönyvi szervként 2017. január 1-től a Miniszterelnökség Területi Közigazgatásért Felelős Államtitkársága jár el.

A Miniszterelnökség Területi Közigazgatásért Felelős Államtitkárságának elérhetőségei:

Postai cím: 1357 Budapest, Pf. 6.

Központi telefonszám: +36-1-795-5000

E-mail: hatosagi@me.gov.hu

Állampolgársági ügyintézővel kapcsolatos **minden** kérelmet, beadványt, megkeresését a Budapest Főváros Kormányhivatala fogad, az Állampolgársági és Anyakönyvi Főosztály 1135 Budapest, Szegedi út 35-37. címen, Dr. Almási Győző főosztályvezető úrnak címezve (e-mail: apf@bfkh.gov.hu).

További részletes információkat Budapest Főváros Kormányhivatala honlapján, az alábbi internetes oldalon találhatnak:

<http://www.kormanyhivatal.hu/hu/budapest/szervezeti-egyseg/allampolgarsagi-es-anyakonyvi-foosztaly>

Forrás: Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal (www.bevandorlas.hu)

Jól működik a hazai önkormányzati rendszer, 20-25 évig nem szorul alapvető reformra

Jól működik az önkormányzatok magyarországi rendszere, középtávon, legalább húsz-huszonöt évig nem kell strukturális reformra számítani – hangsúlyozta a Települési Önkormányzatok Országos Szövetségének (TÖOSZ) éves küldöttgyűlésén június 8-án, Budapesten a belügyminisztérium e területért felelős államtitkára. Pogácsás Tibor szerint az 1990-et követő átalakulás egyik rendkívül fontos rendszere, noha gazdasági háttere kezdetben "idealisztikus elképzelés volt", így annak 2011-es átalakításáig az állami költségvetés minden évben drasztikusan beavatkozott ügyeibe. Ezzel azt állította szembe az államtitkár, hogy 2012 óta összességében nem deficit, hanem minden évben többlettel zár az önkormányzati szektor. Szavai szerint a parlament által a jövő héten elfogadandó 2018-as költségvetés "az önkormányzatok szempontjából egy vállalható költségvetés", noha "nem a Kánaán". Kérdésre válaszolva Pogácsás Tibor azt közölte, a kormányzat ugyan átmeneti megoldásnak szánta a közfoglalkoztatást, de mivel vannak, akik nem vezethetők vissza az elsődleges munkaerőpiacra, "valamilyen szintű közfoglalkoztatás lesz" a jövőben is.

Kis Miklós Zsolt, a Miniszterelnökség agrár-vidékfejlesztésért felelős államtitkára a rendezvényen azt emelte ki, hogy a kormányzat a támogatások mind egyszerűbb és gördülékenyebb kifizetésében érdekelt, így például sikerült elérni, hogy olyan esetekben, ahol az unió azelőtt bankgaranciát kér, a kifizető ügynökség – gyakorlatilag automatikusan – mentességet adhat e kíváncsi alól. Azt is jelezte: a kormányzat a vidékfejlesztési programok módosítását kezdeményezi az Európai Bizottságnál annak érdekében, hogy a tanyavillamosítás költségeinek akár egésze finanszírozható legyen uniós pályázati forrásból.

Berczik Ábel, a Nemzetgazdasági Minisztérium kincstárért felelős helyettes államtitkára kiemelkedő növekedésnek nevezte, hogy jövőre tizedével nagyobb összeg, bő 700 milliárd forint jut az önkormányzati szektornak, amelynek két kiemelt prioritása a bölcsődei ellátás és a gyermekétkeztetés fejlesztése; megemlítette, utóbbi része az ingyenesség kiterjesztése, de az is, hogy a hátrányos helyzetű gyermekek szünidei ellátásáról is gondoskodjanak.

Gudrun Mosler-Törnström, az Európa Tanács Helyi és Regionális Önkormányzatok Kongresszusának elnöke az önkormányzatok és azok együttműködésének fontosságát hangsúlyozta felszólalásában, megjegyezve, hogy "helyi demokrácia nélkül nem létezik nemzeti demokrácia sem". Mint mondta, rossz úton járnak azok a kormányzatok, amelyek anyagi okokra hivatkozva központosítanak, hiszen épp az önkormányzatok látják a legpontosabban a helyben jelentkező problémákat és azok lehetséges megoldásait.

Schmidt Jenő, a TÖOSZ elnöke rövid felszólalásában azt emelte ki, hogy a következő időszakban négy kulcsproblémával kell megbirkózniuk az európai önkormányzatoknak. Ezek közé sorolta a migráció okozta szociális feszültségeket, a jobb érdekérvényesítő képességű nagyobb és a csekélyebb lobbijerejű, de a támogatásra inkább rászoruló területek juttatásai közötti egyensúly megteremtését, a centralizáció kérdéskörét és a kisebbségi nemzetpolitika elnyomó tényezőinek kivezetését, példaként említve a máig érvényes Benes-dekrétumokat.

Forrás: kormany.hu (MTI)

Folyamatos fejlesztések a tűzoltóknál

A magyar emberek biztonságának növelése érdekében folyamatos a tűzoltási feladatokat ellátó beavatkozó egységek fejlesztése. A tűzoltás és a műszaki mentés öt éve lett állami feladat, ebben az időszakban jelentős fejlesztések történtek: több tűzoltóórs működik, folyamatosan megújul a tűzoltógépjármű-park, egyre jobban felszereltek a tűzoltók, akiknek jelentősen emelkedett az illetménye. Célunk, hogy a tűzoltói segítség az ország minden pontjára a lehető leggyorsabban eljusson, ezért folyamatosan növeljük a tűzoltóórsók számát. Az elmúlt öt évben 42 tűzoltóór kezdte meg működését, és további nyolc indítása szerepel terveinkben.

Jelentősen javult a tűzoltóság eszköz- és gépjárműparkja. 2010 óta mintegy 18 milliárd forint értékben 155 darab új tűzoltógépjármű állt szolgálatba. 2014-ben újraindítottuk a magyar tűzoltógépjármű-gyártást, már most 51 darab hazai gyártású tűzoltó gépjármű van napi használatban, 2018-ig további 57 darab jármű fog elkészülni – terveink között vízzszállító és erdőtűzes, valamint többcélú járművek és cserefelépítmények rendszerbe állítása szerepel. Az elmúlt két évben 47 milliárd forintnyi fejlesztés hajtottunk végre a katasztrófavédelemnél.

Jelentősen nőtt a tűzoltók anyagi megbecsülése. A rendvédelmi életpályamodell hatására 2015 és 2019 között átlagosan 50 százalékkal emelkedik a tűzoltók illetménye. Miközben 2015 januárjában átlagosan bruttó 180 ezer forintot keresett egy vonulós tűzoltó, 2017. január elseje óta már 229 ezer forintot, jövőre pedig 240 ezer forintot vihetnek haza havonta.

A települések önvédelmi képességét fokozó önkéntes tűzoltó egyesületeknek és mentőszervezeteknek évről évre emelkedő összegű támogatást nyújt a katasztrófavédelem. Ez az összeg jövőre eléri 700 millió forintot, amelyet pályázati úton nyerhetnek el az egyesületek eszközparkjuk fejlesztésére, képzésekre. Az önkormányzati tűzoltóságok jelenlegi eszközparkjának fejlesztésére jövőre 225 millió forint áll rendelkezésre. Lehetővé tettük, hogy a szakmai kritériumoknak megfelelő és minősített önkéntes tűzoltó egyesületek a területükön önállóan, a hivatásos egységek jelenléte nélkül is beavatkozhasanak. 2014 óta már 45 egyesület kapta meg ezt a jogosultságot és az idén várhatóan még négy egyesület teljesíti a szükséges feltételeket.

Ötödik éve működik Magyarország hivatásos mentőszervezete, a HUNOR, illetve az önkéntesekből álló HUSZÁR mentőcsapat. Mindkettő nemzetközi minősítést szerzett, előbbi nehéz, utóbbi közepes kategóriájút. A mentőcsapatok 2017 májusában sikeresen tettek eleget az újraminősítés nemzetközi feltételrendszerének.

Forrás: [BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság](#)

Felére csökkent a közterületi bűnözés

Az elmúlt hét évben felére csökkent a közterületi bűnözés Magyarországon a polgárőrség és a rendőrség hatékony együttműködésének eredményeként – jelentette ki Pintér Sándor belügyminiszter a 23. Országos polgárőrnapi és 6. Országos lovas polgárőr szemle megnyitóján Nyíregyházán.

Hangsúlyozta, a polgárőrök szabadidejüket áldozzák fel a települések biztonságáért, egyebek közt vigyáznak a gyermekekre és részt vesznek a határvédelemben. A belügyminiszter hozzátette: a polgárőrök munkájukhoz többféle támogatást kapnak. Az idei és a jövő évi költségvetésben a kormány több mint 1 milliárd forintot biztosít az Országos Polgárőr Szövetségnek, ami ötszöröse a 2010-es összegnek.

A támogatásból különböző eszközöket, egyebek mellett láthatósági mellényeket, járműveket vásárolhatnak. Ezen kívül a Belügyminisztérium előterjesztésében több olyan törvénymódosítást szavazott meg az Országgyűlés, amely a polgárőrök tevékenységét támogatja.

A nyíregyházi rendezvényen 150 új tag csatlakozott fogadalomtételével a polgárőrséghez. Túrós András, az Országos Polgárőr Szövetség elnöke elmondta: jelenleg több mint kétezer Polgárőr Egyesület van az országban 61 ezer taggal. A létszám évről-évre egyre nagyobb számban bővül, csak tavaly ötezren csatlakoztak az egyesületekhez, kampány és toborzás nélkül.

A megnyitón Lezsák Sándor az Országgyűlés alelnöke arról beszélt, hogy országszerte 183 településen 9900 lovas polgárőr teljesít szolgálatot, akiknek gyakorlati képzését is folyamatosan fejlesztik. Nyitrai Zsolt miniszterelnöki megbízott beszédében megköszönte a civil közösségnek, hogy önkéntesen vigyázzák a települések biztonságát, és az illegális migráció idején részt vesznek a magyar határok védelmében. A miniszterelnöki megbízott Orbán Viktor üzenetét is átadta a jelenlévőknek. "Magyarország azért is erős és büszke európai ország, mert vannak polgárai, akik akár szabadidejük terhére is keresik azt, miként szolgálhatnak jobban hazájuknak és otthonuknak. Önök számtalan alkalommal bizonyították, hogy a magyar társadalom, a rendőrség, a honvédség és a kormány számíthat a polgárőrökre"- idézte a kormányfőt a megbízott.

A rendezvényen kitüntetések és jutalmakat is átadtak a kiemelkedő tevékenységet nyújtó ingyenes szolgálatot teljesítőknek, a lovas polgárőrök pedig látványos bemutatót tartottak. A nyíregyházi polgárőr napon több mint ötezren vettek részt az ország számos területéről.

Forrás: kormany.hu (MTI)

Települési környezetvédelem Magyarországon – 5. rész

Mint az Önkormányzati Hírlevél több korábbi számában (2016. évi 7.; 8.; 10. szám, illetve a 2017. évi 2. szám) már beszámoltunk róla, a Debreceni Egyetem Állam- és Jogtudományi Karának tizenegy fős kutatócsoportja 2015 őszétől 2018 tavaszáig azt vizsgálja, hogy vajon a hazai települési önkormányzatok milyen szerepet töltenek be a környezetpolitikában, illetőleg a környezetvédelmi jog alakításában és végrehajtásában. Legutóbbi jelentkezésünk óta számos önkormányzatot kerestünk meg közvetlenül is. Fókuszcsoportos interjút készítettünk a feladatkörüknél fogva érintett önkormányzati vezetőkkel, szakemberekkel Siófokon, Dorogon, Lakitelken, Biharkeresztesen, Budapest IX. kerületben, Tiszaújvároson, Somogyvámoson, s a közeljövőben folytatódik a sor olyan – a téma szempontjából kiemelt – településekkel, mint Győr vagy Miskolc. (Néhány településen korábban jártunk). Ezeken a településeken tanulmányozzuk a vonatkozó helyi rendeleteket, stratégiákat, testületi jegyzőkönyveket (néhány évre visszamenőleg) és más dokumentumokat. Ahol mód van rá, megkeressük a környezetvédelem más, helyi szereplőit, s őket is megkérdezzük. Feltárjuk a helyi környezeti konfliktusokat, az azokra született helyi válaszokat (nem csak a szabályokat, hanem a terveket, intézkedéseket is), s utóbbiaknak a problémák megoldására való alkalmasságát és a központi előírásokhoz való viszonyát. Igyekszünk figyelmet fordítani a helyi dokumentumok belső tartalmi koherenciájára is. Az általánosabb kérdésekre fókuszáló, reprezentatív országos felmérésünk eredményeit, illetve a különböző szakterületeken (pl. vízgazdálkodás, építésügy, klímavédelem, távhőszolgáltatás) végzett ágazati kutatásainkat ezek az esettanulmányok „mélyfúrásokként” egészítik ki. Összesen bő tucatnyi esettanulmány elvégzését, elkészítését tervezzük, kérve és megköszönve ezúton is az érintett helyhatóságok támogatását.

Ami további terveinket illeti, kutatási eredményeink leírásán és publikálásán túlmenően 2018 elején egy konferencián szeretnénk megosztani tapasztalatainkat, amelyre nem csak kutatókat hívunk, hanem minél nagyobb számban várjuk majd az önkormányzatok érdeklődő tisztségviselőit, munkatársait.

Az időközben megjelent kutatási eredményeinkről is érdemes röviden számot adni. Ezek egy része elérhető a világhálón, amely lehetőséget az önkormányzatok figyelmébe kívánjuk ajánlani. A tavaly novemberben megtartott konferenciánk nyomán elkészült egy tanulmánykötet, amelyik a Debreceni Egyetemi Kiadó gondozásában jelent meg. Elektronikus változata a kiadó szabadon letölthető dokumentumainak sorában szerepel. A kötet szerzőinek fele külső szakértő, akik felkérésünknek eleget téve egészítették ki saját tapasztalataikkal, gondolataikkal a kutatási eredményeinket. Kutatócsoportunk tagjai közül Barta Attila, Bányai Orsolya, Fónai Mihály és Pénzes Ferenc, valamint Fodor László írásai szerepelnek benne. E tanulmányokból mintegy kedvcsinálóként felidézhető néhány megállapítás:

„Előfordulhatnak olyan, sajátos életviszonyok, amelyekre a központi előírás nem ad megoldást, miközben a helyi közösség számára égető problémát jelentenek. Ilyenkor tartalmilag az lenne a helyes megoldás, ha a központi előírás változna, vagy a helyi jogalkotó mozgástere szélesedne.”

„Ellentmondásos a szakmai szervezetek és szakemberek hatása és megítélése, miközben fontos partnerként kezelik őket (például a hatástanulmányok készítésében, vagy pályázatok írásában), magára a döntési folyamatra kisebb a hatásuk. Az önkormányzati tisztviselők véleménye alapján legkevésbé a civil szervezetek és a helyi média képes alakítani a helyi környezeti politikát.”

„A szakirodalomból az derül ki, hogy a települések a legtöbb esetben egyszerűen pénzügyi források hiánya miatt nem fordítanak figyelmet a helyi környezeti ügyek és a fenntarthatóság tudatos hosszú távú kezelésére és tervezésére. A külföldi – svéd, finn, olasz, angol – példák is azt mutatják, hogy az elhatároláson kívül a központi kormányzat anyagi támogatása is szükséges a megfelelő eredményhez.”

„A társulás, mint közjogi intézmény alkalmas keretként szolgálhat ahhoz, hogy a települések adekvát válaszokat adjanak akár tágabb környezetüket érintő kérdésekre is. Mivel az Mötv. a legfontosabb szabályok tisztázásán túl rugalmas keretet biztosít, a helyhatóságok láthatóan élnek ezzel a lehetőséggel.”

A kötet adatai a következők. Fodor, László–Bányai, Orsolya (szerk.): A települési önkormányzatok szerepe a környezeti politika és jog alakításában. Debrecen, Debreceni Egyetemi Kiadó, 2017, 168 o. A dokumentum egyedi azonosítója DOI 10.5484/fodor_banyai_telepulesi_onkormanyzatok. Url-címe:

http://www.dupress.hu/szabadon_letoltheto.

Megjelent egy esettanulmányunk is, amelyik Szarvas rendeleteit mutatja be, sajátos szemmel. Mint megállapítottuk, „A városképi, műemlékvédelmi és környezetvédelmi szempontokat egyaránt érvényesítő szabályok szerint a közterület használata csak erre irányuló szerződés (változtatásokhoz tulajdonosi hozzájárulás) alapján, illetve díjfizetés ellenében lehetséges. A szerződés a környezetvédelem fontos eszköze, hiszen többek közt kitér az érintett terület helyreállítására, a növényzet és a gyalogosok védelmére (pl. építkezés idejére). A szerződés illetve a rendelet előírásainak (pl. a helyreállítás indikátorai, a középületeken való plakátelhelyezés és a játszótereken való dohányzás tilalma) betartását ellenőrzik is. A díjat részben a közterületek fenntartására fordítják, de az is értelmezhető környezetvédelmi intézkedésként, hogy a vendéglátóhelyek az előkertek (teraszok) használata utáni díj alól mentesülhetnek, ha a területet igényesen (pl. élő növényzettel, díszburkolattal) alakítják ki. Figyelemre méltó, hogy a rendelet ennek véleményezésébe bevonni rendeli a város- és környezetvédő egyesületet...”

Összességében úgy tűnik, hogy a Békés megyei település sokat fejlődött a fenntarthatóság terén az utóbbi években (tegyük hozzá: nagyon kedvezőtlen helyzetből is indult), amiben jelentős szerepe volt az uniós forrásoknak és a helyi kezdeményezéseknek. Számos probléma vár azonban megoldásra továbbra is, amelyek a helyi stratégiákban is megfogalmazódnak.” A tanulmány adatai: FODOR László: *Szarvas város környezetvédelme (szemelvények a helyi környezeti politika és szabályozás köréből)*. In: Gellén Klára (szerk.): *Honori et virtuti. Ünnepi tanulmányok Bobvos Pál 65. születésnapjára*. Pólay Elemér Alapítvány, Szeged, 2017, 71–84.

Egy másik tanulmány a környezetvédelmi ügyekben való társadalmi részvételről szól. Bár gyakran szem előtt tévesztik, az önkormányzati döntéshozókra is irányadók az EU illetve a nemzetközi jog vonatkozó előírásai. Az interneten is olvasható írás adatai, FODOR László: *A környezetvédelmi ügyekben való társadalmi részvétel a tudomány és a gyakorlat tükrében (összefoglalás)*. In: Fodor László–Pump Judit: *Társadalmi részvétel a környezetvédelmi ügyekben. A részvételi jogok uniós és hazai jogi védelme. Alapvető Jogok Biztosának Hivatala, Budapest, 2016, 99–113.* <http://www.ajbh.hu/egyeb-kiadvanyok>

Kutatóink számos szakmai rendezvényen is szerepeltek az előző hónapokban. A Klímaügye(in)k c. konferencián (Nemzeti Közzolgálati Egyetem, 2017. május 25.) Dr. Bányaí Orsolya adott elő *A jövő reménységei – a valóban fenntartható települések témakörében*. Fónai Mihály és Péntes Ferenc a Kárpát-medencei Környezettudományi Konferencián tartott előadást, amelynek írott anyaga már meg is jelent: Fónai, Mihály – Péntes, Ferenc: *Opportunities of local governments in local environmental policy*. In: Szígyártó Lídia (Ed): *XIII. Kárpát-medencei Környezettudományi Konferencia*. Ábel Kiadó, Kolozsvár, 2017, 294–304. Liptai Noémi, Tóth Katalin, Fodor László is tartottak előadásokat, amelyek a környezeti értékelés (stratégiai környezeti vizsgálat) alkalmazásáról, az agrár-környezetvédelemről, egy település – Tiszaújváros – helyzetéről, vagy épp a vízi élővilág védelméről szóltak, természetesen a települési önkormányzatok szemszögéből.

Összeállította: Fodor László (egyetemi tanár, Debreceni Egyetem)

Még mindig lehet igényelni a nyári gyermekétkeztetést a rászorulóknak

Felhívjuk a szülők figyelmét, hogy még mindig lehet igényelni a helyi jegyzőnél a nyári gyermekétkeztetést, az arra rászorulóknak. A szülő – ha eddig még nem tette – írásban kezdeményezheti a jegyzőnél az erre vonatkozó igényét. Az önkormányzat köteles megszervezni a nyári gyermekétkeztetést hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek étkeztetéséről, a kormány ehhez minden szükséges forrást (6.7 milliárd forintot) biztosít.

Ingyenes szünidei étkezésre azok a gyermekek jogosultak, akik rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részeső hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetűek. Potenciálisan ez a lehetőség valamivel több mint 200 ezer gyermeket érint, de hogy közülük ténylegesen mennyien vesznek részt az ingyenes étkezésben, az a szülők igényeitől függ. A szünidei gyermekétkeztetés biztosítására valamennyi iskolai szünidő, valamint az óvodai és bölcsődei zárva tartás időtartama alatt kerül sor. A bölcsődében és az óvodában egységesen megállapított szünidőről nem beszélhetünk, a fenntartónak kell rendelkeznie az intézmény nyári zárva tartásáról, melynek folyamán azonban – a szülő kérésére – szükséges gondoskodnia a gyermek intézményi gondozásának megszervezéséről. A szünidei gyermekétkeztetést azonban a települési önkormányzatoknak a bölcsődei, óvodai zárva tartás ideje alatt is biztosítaniuk szükséges.

Az Emberi Erőforrások Minisztériuma folyamatosan tájékoztató levelekkel segíti, valamint monitorozza a kötelező önkormányzati feladat ellátását. 2016-ban és 2017-ben is valamennyi települési önkormányzat és család- és gyermekjóléti szolgálat számára tájékoztató levelet küldött a tárca. Továbbá külön azon önkormányzatok is kaptak figyelemfelhívást, akik nem vagy a jogosultak számára képest nem megfelelő intenzitással látták el kötelező feladatukat.

Az őszi tanévtől az évközbeni gyermekétkeztetésre vonatkozó feltételek lépnek életbe. Az ingyenes gyermekétkeztetési program kiterjesztésének köszönhetően már közel félmillió gyermek ingyen étkezik tanévközből.

Forrás: kormany.hu (EMMI)

Pályázati lehetőségek

EFOP 1.1.3. -17 „Nő az esély – foglalkoztatás” című felhívás

2017. július 10-ig lehet támogatási igénylést benyújtani az EFOP 1.1.3. -17 „Nő az esély – foglalkoztatás” c. felhívásra, mely a munkanélküli romák (kiemelten roma nők) társadalmi befogadásának erősítését és foglalkoztatásának megvalósítását szolgálja.

Cél a munkanélküli romák (kiemelten roma nők) elsősorban szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi, köznevelési szolgáltatást nyújtó (szolgáltatói nyilvántartásba vett) fenntartók (állami, önkormányzati, egyház, alapítvány, szociális szövetkezet, egyéb jogi személyiségű nonprofit szervezet) által működtetett intézményekben történő foglalkoztatása, majd továbbfoglalkoztatása.

Pályázható munkakörök pl.: óvodai dajka, kisgyermekgondozó-nevelő, gyermek- és ifjúsági felügyelő, szociális gondozó és ápoló, szociális asszisztens stb.

A Felhívás alapvető célja a társadalmi előítélettel és munkaerő-piaci diszkriminációval küzdő munkanélküli romák (kiemelten roma nők) társadalmi befogadásának és foglalkoztatásának javítása, a közszolgáltatásban foglalkoztatottak számának növelésén keresztül. A Felhívás a roma önazonosságukat vállaló személyek foglalkoztatásán keresztül a közszolgáltatást végző intézmények szolgáltatásainak jobb célzásához, minőségének javításához is hozzájárul, másrészt pedig elősegíti az együttműködő közszolgáltatási intézmények kialakítását.

A program hatására a romák szakemberré képzésén és foglalkoztatásán keresztül a közszolgáltatást végző intézmények szolgáltatásai nagyobb eséllyel jutnak el az intézmények iránt bizalmatlanabb roma rászorulókhöz is, és a roma szakemberek segítőként való megjelenése egyúttal hozzájárul a kölcsönös szemléletformáláshoz, a társadalmi együttélés erősítéséhez.

Támogatást igénylők köre: Szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi, köznevelési szolgáltatást nyújtó (szolgáltatói nyilvántartásba vett) fenntartók (állami, önkormányzati, egyház, alapítvány, szociális szövetkezet, egyéb jogi személyiségű nonprofit szervezet)

Főbb tevékenységek

- 24 hónapos minimum heti 40 órás támogatott foglalkoztatás
- 24 hónapos támogatott foglalkoztatás lejárta után legalább azonos munkakörben és feltételekkel a célcsoporttag minimum 12 hónapos továbbfoglalkoztatása
- a támogatott foglalkoztatás időszakában a célcsoport beilleszkedését segítő és munkavégzését támogató mentor alkalmazása min. 6 hónapon, de maximum 24 hónapon keresztül (kizárólag a kedvezményezett alkalmazásában álló munkavállaló végezheti a mentori feladatokat)

Egy munkakörre vetített pályázható összeg minimum 3.500.000 forint, maximum 10.000.000 forint. Egy támogatást igénylő által igényelhető összeg a vállalt munkakörök számának függvényében: minimum 3.500.000 forint, maximum 300.000.000 forint. Egy pályázó maximum 30 munkakörre nyújthat be támogatási kérelmet.

A felhívás elérhetősége: www.palyazat.gov.hu/efop-113-17-n-az-esly-foglalkoztats-1

Forrás: Emberi Erőforrások Minisztériuma, Szociális Ügyekért és Társadalmi Felzárkózásért Felelős Államtitkárság

„UNICEF Gyerekbarát Település” – pályázati kiírás

Az UNICEF Magyar Bizottság Alapítvány (mint Alapító) pályázatot hirdet a települési önkormányzatok számára az „UNICEF Gyerekbarát Település” cím elnyeréséért.

Az „UNICEF Gyerekbarát Település” olyan helyi irányítási rendszer, modell és jó gyakorlat kialakítását tűzi ki célul, amely a Magyarországon 1991 óta hatályos

ENSZ Gyermekjogi egyezményén alapulva kötelezettséget vállal a gyermekek kiemelt és fokozott védelmére és a gyermekek jogainak tiszteletben tartására.

Háttér – Az eredetileg „Gyerekbarát Városok” (Child-friendly Cities) néven megszületett koncepció minden olyan közösségben kifejleszthető és alkalmazható, ahol gyermekek élnek: legyen az nagy vagy kicsi, városi vagy vidéki közösség. A program az ENSZ Gyermekjogi egyezmény célkitűzéseit alkalmazza azon a szinten, ahol és amikor a legnagyobb közvetlen hatással lehet a gyermekek életére: helyben.

Célkitűzés – Az „UNICEF Gyerekbarát Település” a Gyermekjogi egyezmény teljes körű betartásáért dolgozik. Ennek megfelelően garantálja, hogy minden, 18 év alatti fiatal polgára:

- hatással lehessen a települését érintő döntésekre; elmondhassa a véleményét arról, hogy milyen településen szeretne élni;
- hozzáférhessen az alapvető egészségügyi, gyermekjóléti szolgáltatásokhoz és az oktatáshoz;

- tiszta vizet ihasson és higiénikus körülmények között, a kizsákmányolás és az erőszak mindennemű formájától mentesen élhessen;
- biztonságban járhasson települése utcáin;
- szennyezésmentes természeti és épített környezetben élhessen;
- részt vehessen kulturális és közösségi eseményeken; és
- egyenrangú polgára lehessen településének, hozzáférjen minden szolgáltatáshoz, származására, vallására, vagyoni helyzetére, nemére és fogyatékoságára való tekintet nélkül.

Az „UNICEF Gyerekbarát Település” Elismerő Cím adományozásával az Alapító szándéka hozzájárulni a települési önkormányzatok gyermekjogokkal kapcsolatos attitűdjének megerősítéséhez, továbbá elismerni a gyermekek védelme és jogaik érvényesítése terén elért eddigi eredményeket, és támogatni a megvalósításra váró helyi szintű programokat. Fontos felhívni a figyelmet arra, hogy helyi szinten az önkormányzatok tehetnek legtöbbet a gyermekek tévőleges bevonásával a gyermekjogok érvényesüléséért, az elért eredmények széles körben és nemzetközi szinten való megismertetésével azok elismeréséért és a jó gyakorlatok átadásával a közösségek fenntartható fejlődéséért.

Az Elismerő Címet pályázat útján azok a települési önkormányzatok nyerhetik el, amelyek: 1. ellátják mindazon feladatokat, amelyeket jogszabály a hatáskörükbe utal, és ezen felül 2. megvalósítják az „UNICEF Gyerekbarát Település” program elemeit, így elsősorban a következőket:

1. A gyermekek aktív és tényleges részvételének biztosítása.
2. Gyerekbarát helyi szintű jogalkotás.
3. Településszintű gyermekjogi stratégia kidolgozásának vállalása.
4. A döntések hatásvizsgálata a gyermekek szempontjából, és annak vállalása, hogy évente legalább egyszer nyilvános tájékoztatást nyújt a település gyermekeinek általános helyzetéről.
5. Gyerekbarát költségvetés.
6. A gyermekek jogainak tudatosítása oktatási vagy egyéb, szemléletformáló programok útján.
7. Vállalkozások ösztönzése a gyermekek jólléte, védelme, jogaik érvényesítése érdekében indított közösségi felelősségvállalási programok fejlesztésére, megvalósítására.

Az Elismerő Cím odaítélésekor előnyt jelent:

- olyan jó gyakorlatok bemutatása, amelyek önkéntességgel, közös összefogással, a település fiatal lakossága kezdeményezéséből, illetve bevonásával valósítják meg a pályázati célokat;
- minden olyan, fenti kritériumokon túlmutató egyéb program, projekt, intézkedés, együttműködés bemutatása, amely az „UNICEF Gyerekbarát Település” program minél teljesebb megvalósulását segíti.

Az Elismerő Cím adományozása – Az „UNICEF Gyerekbarát Település” Elismerő Cím évente maximum 3 települési önkormányzatnak ítélhető oda. Az Alapító a legjobbnak ítélt 3 pályázat benyújtójának az „UNICEF Gyerekbarát Település” Elismerő Címet adományozza, és díjátadó ünnepség keretében, díjazottanként, egyszeri 2 000 000 Ft jutalomban részesíti, amelyet az „UNICEF Gyerekbarát Település” program megvalósítására és a településen élő gyermekek helyzetének javítására kell fordítani.

Az Elismerő Cím elnyerésekor az önkormányzat díszoklevelet kap, valamint az UNICEF Magyar Bizottság Alapítvány honlapján és kommunikációs csatornáin megjelenhet. Kizárólagos jogosultságot szerez továbbá az „UNICEF Gyerekbarát Település” logójának és kommunikációs anyagainak használatára.

A beérkező pályázatokat, a fenti kritériumok vizsgálatát független szakértői testület (Értékelő Bizottság) bírálja el. Az Értékelő Bizottságban részt vesz az UNICEF Magyar Bizottság Alapítvány 18 év alatti Fiatal Nagykövete is. Az Értékelő Bizottság figyelembe veszi, hogy a pályázó önkormányzat az adottságaitól – településméret, demográfiai helyzet, rendelkezésre álló erőforrások, stb. – függően hogyan valósítja meg tevékenységét.

Az Elismerő Cím elnyerését követően az önkormányzat vállalja, hogy az UNICEF Magyar Bizottság Alapítvány, az Értékelő Bizottság bevonásával, évente felülvizsgálhatja az Elismerő Cím kritériumrendszerének való megfelelést. Amennyiben az önkormányzat a cím elnyerését követően a gyermekjogokkal ellentétes tevékenységeket valósít meg, azaz méltatlanná válik az „UNICEF Gyerekbarát Település” címre, a cím visszavonható.

Az odaítélt támogatás felhasználásának módjáról, az abból megvalósított programokról az önkormányzat az Alapítóval kötött támogatási szerződésnek megfelelően beszámol az Értékelő Bizottságnak.

Pályázók köre – Bármely magyarországi települési önkormányzat pályázhat, amennyiben eleget tesz a jogszabályokban előírt ellátási kötelezettségeinek, és ezen túlmenően megvalósítja a fent részletezett, a gyermekjogok érvényesülését és a gyermekek részvételének erősítését szolgáló programelemeket.

A pályázat tartalma és benyújtásának módja – A pályázó az indikátorlista alapján mutassa be:

- az önkormányzat gyermekekre vonatkozó helyi szakpolitikai rendszerét, a helyi gyermekjogi-gyermekügyi politika hátterében álló önkormányzati elveket és koncepciókat, valamint azt, hogy milyen célok határozzák meg a 18 év alatti polgárok életét érintő önkormányzati döntéshozatalt és végrehajtást,
- a fent meghatározott általános és az értékelésnél előnyt jelentő szempontok teljesülését, vagyis azt, hogy az önkormányzat milyen intézkedéseket, kezdeményezéseket, programokat valósít meg, illetve támogat az „UNICEF Gyerekbarát Település” program elemeinek teljesülése érdekében, kiemelt figyelmet fordítva a gyermekek részvételének biztosítására.

A pályázatokat a pályázati indikátorrendszer alapján kell elkészíteni.

A pályázat maximum 15 oldal (a tartalmi szempontok megismétlése és a mellékletek nélkül), de legfeljebb 30.000 karakter lehet. A becsatolható mellékletek száma maximum 10 db lehet. A mellékleteknek a pályázatban bemutatott tevékenységekhez kell szorosan kapcsolódniuk. A képek mérete egyenként nem haladhatja meg az 1280*1024-es méretet és a 2 MB file méretet.

A pályázathoz csatolni kell:

- a település polgármestere által aláírt Vállalási Nyilatkozatot;

A pályaművet a polgármester aláírásával ellátva, elektronikusan kérjük benyújtani a gyerekbarattelepules@unicef.hu elektronikus címre.

A benyújtás határideje: 2017. július 31.

Az alábbi linken jelen pályázati kiírás mellett, megtalálható az UNICEF Gyerekbarát Település gyerekbarát költségvetése; az UNICEF Gyerekbarát Település indikátor listája; valamint az UNICEF Gyerekbarát Település vállalási nyilatkozata.

<http://unicef.hu/unicef-gyerekbarat-telepules-palyazat/>

A programról és a 2015-2016. évi nyertes pályázatokról itt tájékozódhat:
<http://unicef.hu/unicef-gyerekbarat-telepules/>

Forrás UNICEF Magyar Bizottság Alapítvány

A Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok pályázati kiírás 2017

A Példát átadó gyakorlatok pályázatát – a Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok Programját – a Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége (TÖOSZ) az Európa Tanács Helyi és Regionális Demokrácia Szakértői Központja együttműködésével hirdette meg 2008-tól folyamatosan, amelynek megvalósításában részt vesz a Magyar Faluszövetség, a Magyar Önkormányzatok Szövetsége, a Belügyminisztérium, az Emberi Erőforrások Minisztériuma, valamint az Országos Polgárőr Szövetség.

A program célja:

- A legjobb önkormányzati gyakorlatok feltérképezése, és megismertetése az ország más önkormányzataival, később esetleg a nemzetközi szakmai közélettel is.
- Az új és innovatív helyi megoldások feltérképezése, illetőleg az ilyen megoldásokat nyújtó önkormányzatok tudásának és tapasztalatának terjesztése a hasonló problémával küszködő önkormányzatok körében, a jobb közszolgáltatások biztosítása, s a településvezetésben a magasabb színvonalú teljesítmény elérése érdekében. A program által kezdeményezett tudásátadási folyamat azonban nemcsak azokat az önkormányzatokat segíti, amelyek új megoldásokhoz jutnak, hanem azokat is, amelyek a gyakorlatokat kialakították. Hiszen a tudásátadás nemcsak írott formában, hanem nyílt napokkal és a kollégákkal való konzultáció során valósul meg. E konzultációkon kitűnő új ötleteket kaphat az átadó önkormányzat is a kialakított gyakorlatok továbbfejlesztésére.
- A kiválasztott „Legjobb gyakorlat” a címmel járó díj mellett hivatalos elismerést is jelent az önkormányzatok számára, amely elismerés az önkormányzati dolgozók és helyi lakosok büszkesége lesz.
- A program hozadéka lehet az is, hogy – a helyi közösségek fejlődésének segítése érdekében – felhívja a központi kormányzat figyelmét az erős és felelősségteljes önkormányzatokra, továbbá a jobb önkormányzati feladatellátás és az innovációk támogatásának szükségességére.

A program kezdeményezői és felelősei:

A Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok Programját Magyarországon a Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége felügyelete mellett az Irányító Bizottság fejleszti és vezeti.

Az idei év témái:

- „Közös-többszörös” – a településen élő romák és nem romák példaértékű közös(ségi) programjai, tevékenységei
- Helyi polgárőrség és az önkormányzat együttműködése

Az Irányító Bizottság tagjai a Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége, a Magyar Faluszövetség, a Magyar Önkormányzatok Szövetsége, a Belügyminisztérium, az Emberi Erőforrások Minisztériuma, az Országos Polgárőr Szövetség delegáltjai. Az Irányító Bizottság munkáját a TÖOSZ által kinevezett projektmenedzser segíti. Az Irányító Bizottság egyszerű többséggel dönt valamennyi felmerülő kérdésben.

A bizottság tagjainak joga és lehetősége van más intézményeket, döntéshozókat javasolni a munkájukban való részvételre, szakértőket javasolni a Szakértői Csoportba, s azokat közös döntéssel kinevezni.

Az Irányító Bizottság határozza meg a pályázati kiírást tartalmazó kiadvány kritériumait, pályázati feltételeit, a kiválasztási eljárást, s felügyeli a Szakértői Csoport kiválasztási eljárását. Elfogadja a képzési programot, meghatározza a képzési lehetőségeket és kötelezettségeket a Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok Díjak nyertesei számára; irányítja az esettanulmányok széles körű terjesztését; aktív kommunikációs eszközökkel támogatja a program végrehajtását; együttműködik a zárőnnepség szervezésében.

A Szakértői Csoport önkormányzati gyakorlattal rendelkező szakembereit az Irányító Bizottság delegálja. A csoportot a TÖOSZ adminisztratív támogatásban részesíti. A csoport feladata a beérkezett pályázatok értékelése, és a díjazásra érdemes gyakorlatokra vonatkozó javaslatétel az Irányító Bizottságnak. A szakértők a program végrehajtása során a TÖOSZ-szal, illetve a projektmenedzserrel együttműködve részt vesznek a pályázati kiírás témájának meghatározásában, pontosításában; a kritériumok/indikátorok meghatározásában valamennyi pályázati területen; rövid listát készítenek azon beérkezett önkormányzati pályázatokból, amelyek helyszíni vizsgálatot igényelnek; közreműködnek a meghatározott önkormányzati gyakorlatok helyszíni ellenőrzésében; a legjobb gyakorlatok kiválasztásának előkészítésében.

A Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége (dr. Gyergyák Ferenc főtitkár és Lüttmerdingné Balla Mónika projektmenedzser: balla@toosz.hu) támogatja és megszervezi az Irányító Bizottság és a Szakértői Csoport munkáját.

A díj elnyerésének feltételei

A pályázatban bemutatott gyakorlatok bírálati szempontjai:

Elfogadottság és együttműködés. A gyakorlat tervezését és bevezetését megfelelő egyeztetések kísérték-e, amelyek során sikerült-e megegyezésre jutni a gyakorlat tartalmáról és az együttműködés megvalósításáról.

Átláthatóság és nyitottság. A gyakorlat kialakítását segítő döntések jól definiáltak-e és közérthető formában hozzáférhetőek-e. Kialakításuk során konzultáltak-e résztvevőkkel, és van-e lehetőség a közreműködésükre a megvalósítás szakaszában. Törekedett-e az önkormányzat az aktív részvétel támogatására.

Hatásosság. A gyakorlat megvalósította-e a kitűzött célt, van-e pozitív hatása, esetleg hatást gyakorol-e más kapcsolódó területek gyakorlataira, a lakosok pozitívan értékelik-e.

Hatékonyság. A gyakorlat bevezetése jelentős, mérhető hatékonyságjavulást eredményezett-e.

Fontosság. A gyakorlat hozzájárul-e a település egyik (vagy több) problémájának megoldásához. Olyan probléma megoldásához járul-e hozzá, amely sok településen jellemző, s kevésbé ismert a megoldása.

Fenntarthatóság. A gyakorlat intézményesült-e és integrálódott-e az önkormányzat cselekvéssorába, megalapozott-e a pénzügyi és szervezeti fenntarthatósága.

Megismételhetőség. A gyakorlat bevezethető-e több más településen különösebb probléma nélkül.

Azok az önkormányzatok, amelyek a maguk megítélése szerint valami új és másutt is alkalmazható gyakorlatot alakítottak ki, pályázhatnak a Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok Díjra. A Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok Díj elnyerésére irányuló pályázat benyújtásával a pályázó önkormányzat vállalja, hogy a TÖOSZ-szal kötendő szerződés szerint a saját, díjazott gyakorlatát más önkormányzatokkal megismerteti. Annak érdekében, hogy a tudás széles körben, az ország más részein is hasznosulhasson a nyertesek a legjobb gyakorlatukat bemutató fontosabb információkat nyílt napok, szakmai konferenciák, tanulmányutak, internetes bemutatkozás keretében adják át. A program a nyertes önkormányzatok képviselőinek mindehhez felkészítő képzést kínál.

A kiválasztás:

- A TÖOSZ összegzést készít a befogadott pályázatokról, amelyek közül a Szakértői Csoport tagjai témánként rövid listát készítenek a helyszíni vizsgálatot igénylő jó gyakorlatokról.
- A projektmenedzser a Szakértői Csoport egy-két tagjával látogatást tesz a listán szerepeltetett jó gyakorlatok helyszínére. A látogatók a helyi vezetőket felkérlik a jó gyakorlat ismertetésére; így lehetőség adódik azon részletek bemutatására is, amelyek a pályázatból esetleg kimaradtak, ám a program szempontjából fontosak.
- A győztesek kiválasztása előtt, a helyszíni tapasztalatok nyomán, meghívást kapnak az esélyes önkormányzatok, hogy a saját jó gyakorlatukat szakmai konferencia keretében, a nyilvánosság előtt ismertessék, majd a Szakértői Csoport és az Irányító Bizottság együttes döntése alapján születik meg a döntés a Legjobb Önkormányzati Gyakorlat Díj odaítéléséről.

A díjátadó ünnepség

A programot szakmai konferencia keretében zárjuk 2017 novemberében, ahol a szélesebb szakmai közönség előtt zajlik a „prezentációs döntő”.

A legjobb gyakorlatok terjesztése

A program sikeres pályázatait benyújtó önkormányzatok felkérést kapnak, hogy egy, a TÖOSZ-szal kötendő szerződésben rögzítsék a maguk jó gyakorlatának szélesebb körű ismertetéséhez szükséges csatornákat és módszereket. A program irányítói tanácsadással és információkkal segíti a legjobb gyakorlatok kommunikációját. A nyertes önkormányzatok vállalják, hogy meghatározott számú önkormányzat képviselőit fogadva ismertetik a maguk díjazott gyakorlatát. A tudásátadás folyamata további innovációk forrása lehet, mert a fogadó önkormányzatok is hasznosítható ötleteket meríthetnek a szakmai párbeszédéből. A TÖOSZ és a programban résztvevő szervezetek a maguk információs csatornáin népszerűsítik a legjobb gyakorlatokat, segítvén ezáltal azokat az önkormányzatokat, amelyek problémáira e gyakorlatok megoldást kínálnak.

Hogyan pályázzunk?

Valamennyi magyarországi helyi önkormányzat elnyerheti a Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok Díját. Pályázni a www.toosz.hu internetes honlapról letölthető **pályázati formanyomtatvány** elektronikus kitöltésével lehet. A pályázatot kinyomtatva egy eredeti és egy másolati példányban postai úton (tértivevényes, ajánlott küldeményként) kell eljuttatni a TÖOSZ címére (1406 Budapest 76. Pf.: 50.). A pályázatokat **2017. augusztus 21-ig** elektronikus formában is el kell küldeni a következő címre: palyazat@toosz.hu. pályázatot a polgármester eredeti aláírásával **(az egyedi pályázatoknál esetlegesen megjelölt feltételekkel történő kiegészítés mellett)** kell ellátni. A pályázathoz a jó gyakorlat eredményeit bemutató dokumentumok, kiadványok, fotók az önkormányzat (vagy a program) honlapjára feltöltve és a linket beillesztve van lehetőség megküldeni. A pályázat beadásával a pályázó hozzájárul a dokumentumok, kiadványok, fotók valamint a pályázati folyamatban készült szakmai és kommunikációs anyagok a TÖOSZ általi szabad felhasználásához.

Felmerülő kérdésével forduljon bizalommal a TÖOSZ titkársághoz, az alábbi elérhetőségek valamelyikén. Tel: (06-1) 321-2496 Fax: (06-1) 413-0482 E-mail: balla@toosz.hu

Pályázati témák 2017-ben

„Közös-többszörös” – a településen élő romák és nem romák példaértékű közös(ségi) programjai, tevékenységei

A magyar társadalomnak a gazdasági válság következményei nyomán kell megtalálnia a szegénységet okozó, illetve a szegénységből adódó problémák hatékony kezelésének új módszereit.

Statisztikák és tanulmányok tükrözik, hogy a válság nyomán fokozott figyelmet kell fordítanunk a legszükségesebb nélkülözésben, a társadalom peremvidékein élő csoportok helyzetének kezelésére. A szélsőséges élethelyzetek, kirívó társadalmi különbségek, a társadalmi zárványok kialakulása, s az ehhez kapcsolódó esélytelenség, a hátrányos helyzetek generációkon keresztül átöröklődése az egész társadalom stabilitását, fenntarthatóságát veszélyezteti. A társadalmi kohézió hiánya, a magyar társadalom jellemző – életkori, nemzetiségi, területi, stb. – vetületeiben tapasztalható dezintegrációs, társadalmi különállási folyamatok egyben a gazdasági fejlődés akadályai is. A romák társadalmi és gazdasági integrációja kétirányú folyamat, amely megköveteli mind a többség, mind a roma közösségek tagjai gondolkodásának megváltoztatását. Csak gazdasági, szociális intézkedésekkel ugyanakkor nem lehet elérni a társadalmi elfogadást, békés egymás mellett élést, a romák társadalmi felzárkózását. Ebben van/lehet hatalmas szerepe és fontossága az együttműködésnek az önkormányzatok és a civil szféra – egyesületek, alapítványok, egyházi szervezetek - között.

Jelen felhívás alapvető célja olyan jó gyakorlatok felkutatása, amelyek a feszültségek enyhítése, a roma és nem-roma párbeszéd elősegítése, az előítéletek csökkentése révén erősítik a helyi roma közösségek identitását, javítják a kultúrához, oktatáshoz, egészségügyhöz, munkához és szociális, társadalmi javakhoz való hozzáférést, ugyanakkor a nem roma lakosság körében is pozitív visszhangra találnak.

A felhívás a „semmit rólunk nélkülünk” elvre támaszkodva olyan partnerségi együttműködéseket jutalmaz, amelyek kialakításában a roma közösségek kezdeményezői, társ-irányítói vagy aktív résztvevői szerepet vállalnak.

Fontos prioritás a szegregátumokban élő roma közösségek kimozdítása, illetve az ilyen közegekben létrejövő értékek megismertetése a többségi társadalommal. A roma és nem-roma csoportok kölcsönös megértésének javítása, a mindennapi együttélés nehézségeinek kulturális eljárásokon keresztül történő közös feldolgozása, feloldása kiemelt cél.

A felhívás nem kívánja egyetlen tématerületre szűkíteni a pályázati lehetőséget. A roma és nem-roma párbeszéd elősegítése érdekében roma kultúrával, oktatással, társadalmi felzárkózással, hitélettel kapcsolatos termékek, események, rendezvények létrehozása és azok elérhetővé tétele a roma és nem roma lakosság számára épp úgy követendő példa lehet, mint akár a sport, vagy a művészetek valamely ágához kapcsolódó előremutató kezdeményezés.

Az utóbbi években számos hazai és uniós program támogatott hasonló célú kezdeményezéseket, sajnos ezek jelentős része a források kimerülése után szép lassan megszűnt. Fontos lenne megtalálni azokat a programokat/programelemeket, amelyek akár ezen programok folytatásaként, akár ezekre alapozva a helyi mindennapok részévé válva valódi integrációs tényezővé tudnak erősödni. A társadalmi felzárkózás sikere nagymértékben függ a helyi közösségek potenciáljától. A kérdés az, hogy milyen együttműködések képesek segítséget nyújtani a társadalmi szempontból szegregálódó közösségek tagjainak, miként tudják az önkormányzatok bevonni őket a társadalmi felzárkózás folyamataiba. Fontos szempont, hogy az egyes települések jelenítsék meg, hogy milyen eszközökkel tudják a jelen pályázat célcsoportját megszólítani, majd a kialakult együttműködéseket fenntartani, esetleg újakat generálni.

A pályázatokban valódi, a hétköznapokban ténylegesen megvalósuló közös munka bemutatását várjuk. Olyan jó gyakorlatok bemutatását, amelyben a pályázó ismerteti:

- a program indulásának hátterét,
- a program célját,
- a jó gyakorlat eredményeit,
- a jó gyakorlat kapcsolódását az adott önkormányzat HEP-jéhez, illetve annak intézkedési tervéhez

A téma díjai:

1. díj: 1 200 000 Ft
2. díj: 800 000 Ft
3. díj: 500 000 Ft

Helyi polgárőrség és az önkormányzat együttműködése**A pályázat célja**

A helyi önkormányzat és a helyi polgárőr egyesület együttműködésén alapuló olyan közös programok felkutatása és ismertetése,

- amely motiválja a 14. életévüket betöltött kiskorúakat, hogy ifjú polgárőrnek jelentkezzenek,
- amelynek megvalósításához az önkormányzat és a helyi polgárőr egyesület együttműködése szükséges,
- amelyből egyértelműen kitűnik, hogy az önkormányzat és a polgárőr egyesület vezetői között rendszeres a személyes kommunikáció és kapcsolattartás.

A „jó gyakorlatok” más településekkel történő megismertetése lehetőséget teremt arra, hogy a fiatalabb generáció hatékonyabb közreműködést vállaljon a polgárőrségen belül.

Pályázati feltételek, illetve a benyújtás módja:

1. a pályázaton résztvevő településen legalább három éve hatékony és eredményes polgárőr egyesület működjön;
2. a település polgárőr egyesülete rendelkezzen legalább 5 fő – polgárőr igazolvánnyal rendelkező, vagy a pályázat benyújtását megelőzően már benyújtott igazolvány igénylőlappal rendelkező – ifjú polgárőrrel;
3. a település önkormányzata és a polgárőr egyesület rendelkezzen együttműködési megállapodással; mely alapján a tárgyévben a pályázat benyújtását megelőző időpontig legalább 2 közös vagy a helyi polgárőrség bevonásával lebonyolított program került megvalósításra;
4. a település önkormányzata rendelkezzen bűnmegelőzési koncepcióval, amelyet az önkormányzat képviselő-testülete elfogadott;
5. legyen stabil a település (fővárosi kerület) bűnügyi helyzete, javuló tendenciát mutasson a közbiztonság, a civil társadalmi bűnmegelőzés keretében pedig jelentős eredményeket tudjanak felmutatni, amely tükröződik a helyi bűncselekmények számának csökkenésében;
6. az önkormányzat képviselő-testülete tartson rendszeres és élő kapcsolatot a helyi polgárőr egyesülettel, amely abban is megnyilvánul, hogy a tárgyévben legalább egy alkalommal az elnök tájékoztatja a képviselő-testületet a polgárőr egyesület tevékenységéről;
7. a települési önkormányzat és a polgárőr szervezet – a település sajátosságainak megfelelően – tartson kapcsolatot, működjön együtt a rendőrséggel;
8. legyenek az önkormányzatnak és a polgárőr egyesületnek, a lakosság biztonságérzetét, a helyi bűnmegelőzés eredményességét segítő, a tárgyévben a pályázat benyújtását megelőző időpontig olyan közös programjaik, akcióik (legalább 2), amelyekben igazolhatóan ifjú polgárőrök is közreműködtek.

A pályázat benyújtásának módja:

A pályázatot a település (fővárosi kerület) *önkormányzata* és a *polgárőr egyesülete* közösen nyújtja be a TELEPÜLÉSI ÖNKORMÁNYZATOK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉHEZ, a *polgármester és az egyesületi elnök aláírásával*.

A pályázatnak részletesen tartalmaznia kell a „jó gyakorlat” bemutatását, a levonható következtetésekkel és eredményekkel együtt.

Fontos, hogy a bemutatott gyakorlat a polgárőr törvény és a polgárőrség céljaival összhangban, a település lakossága által kedvelt, igényelt tevékenység legyen. A „jó gyakorlat” alkalmas legyen arra, hogy az ifjú polgárőrök toborzása tekintetében más település is másolhassa, adaptálhassa.

A pályázat anyagához a következő dokumentumokat szükséges csatolni:

- a település önkormányzata és a helyi polgárőr egyesület együttműködési megállapodása,
- a területi (megyei vagy fővárosi) polgárőr szövetség elnökének igazolása arról, hogy a település polgárőr egyesülete rendelkezik a pályázati feltételek szerinti 5 fő ifjú polgárőrrel,
- a területileg illetékes rendőrkapitányság vezetőjének támogató nyilatkozata,
- a település önkormányzata képviselő-testületének határozata a bűnmegelőzési koncepció elfogadásáról.

Hiánypótlás

A benyújtott pályázat esetén hiánypótlásra nincs lehetőség.

A pályázat díjai:

1. díj 1.200.000 Ft
2. díj 1.000.000 Ft
3. díj 800.000 Ft

Pályázati hírek

Megjelentek a tanyafejlesztési pályázatok felhívásai

Felhívjuk a pályázni kívánók figyelmét, hogy megjelentek a Tanyafejlesztési Program 2017. évi pályázatainak felhívásai.

A pályázati felhívásokban foglaltaknak megfelelően a nemzeti Tanyafejlesztési Program pályázatainak benyújtásához az internetes felület a Herman Ottó Intézet Nonprofit Kft. honlapján (www.hoi.hu) 2017. augusztus 7-én (hétfőn) reggel 8 órakor nyílik meg, és a források kimerüléséig vagy 2017. szeptember 6. (szerda) 23 óra 59 percig van lehetőség az adatlap elektronikus kitöltésére és véglegesítésére.

Forráskimerülés esetén – amennyiben a felhívásban meghatározott keretösszeg 200 %-át eléri a már benyújtott pályázatok támogatási igénye –, a Földművelésügyi Minisztérium felfüggeszti a pályázat benyújtási időszakát. Ebben az esetben célterületenként külön közleményt tesz közzé a Herman Ottó Intézet Nonprofit Kft. honlapján. Amennyiben az értékelés során megállapítható, hogy a benyújtott pályázatok támogatási igénye nem meríti ki a rendelkezésre álló keretet, a Földművelésügyi Minisztérium a közleményt visszavonja, azaz újra megnyitja a benyújtási felületet!

A Tanyafejlesztési Program 2017. évi pályázatainak felhívásai, az azokhoz kapcsolódó útmutatók és a pályázati adatlapok [itt](#) érhetőek el, valamint a Herman Ottó Intézet Nonprofit Kft. honlapján (www.hoi.hu).

Forrás: kormany.hu (FM Sajtóiroda)

Elindul minden idők legnagyobb szabású turisztikai fejlesztési programja

Magyarország eddigi legnagyobb szállásfejlesztési támogatási konstrukcióját jelentette be Seszták Miklós nemzeti fejlesztési miniszter és Guller Zoltán, a Magyar Turisztikai Ügynökség (MTÜ) vezetője 2017. július 3-án, Budapesten. A Kisfaludy Turisztikai Fejlesztési Program keretében, a vissza nem térítendő forrásokra épülő Kisfaludy Szállásfejlesztési Konstrukcióra szeptember 1-jétől lehet majd benyújtani a támogatási igényeket. A programnak köszönhetően az összes vidéki szálláshely megújulhat a következő években.

Seszták Miklós nemzeti fejlesztési miniszter a programbejelentő sajtótájékoztatón kiemelte: „A Kisfaludy Szállásfejlesztési Konstrukció a 2030-ig tartó futamidő végéig 2000 szálláshely, 30.000 szoba újul meg. A programmal a vidéki szállodák és panziók minőségi fejlesztését teszi lehetővé a kormány. A minden idők legnagyobb hazai szállásfejlesztési programjának finanszírozását a kormányzat a program 2030-ig tartó teljes futamidejére biztosítani fogja a hazai költségvetés forrásaiból.

Mindez óriási lendületet ad majd ahhoz, hogy a kormányzat sikerágazata elérhesse ambiciózus célját, a turizmus közvetlen és közvetett GDP-hozzájárulásának a jelenlegi 10%-ról 16%-ra való növelését 2019 végéig”.

Guller Zoltán elmondta: „A magyar turizmus teljesítménye rendkívül pozitív, 2016-ban rekordévet könyvelhetett el Magyarország turisztikai szempontból. Ahhoz azonban, hogy a siker hosszú távon fenntartható legyen, a legnagyobb turisztikai potenciállal rendelkező térségekben további fejlesztésekre van szükség. A Kisfaludy Program zászlóshajó projektjének, a Kisfaludy Szállásfejlesztési Konstrukciónak legfontosabb törekvése, hogy a stratégiai turizmusfejlesztési célokhoz illeszkedő, azaz üzletileg is hosszútávon fenntartható, versenyképességet javító szálláshelyi fejlesztések jöjjenek létre, első ütemben a kis- és középvállalkozások támogatásával. Ezzel lehetőségből valósággá válik a szállodai szektor minőségi szintlépése, megvalósul a paradigmaváltás a kereskedelmi szálláshelyek bevételi szempontból legjelentősebb szegmenseiben.

Az új támogatási konstrukciót az MTÜ július 3-ától a hónap végéig társadalmi egyeztetésre bocsátja és széleskörű szakmai konzultáció során kívánja véglegesíteni. A fejlesztési források igénylésére pedig már szeptember elsejétől lehetőségük lesz a szállodák és panziók tulajdonosainak.

Mivel az MTÜ által ütemezetten meghirdetett Kisfaludy Szállásfejlesztési konstrukció keretében a pályázók a tervezett fejlesztéseiknek átlagosan legfeljebb 50 százalékát fedezhetik, az MTÜ és a Magyar Fejlesztési Bank (MFB) együttműködésének köszönhetően a hiányzó rész biztosításához felhasználhatják az MFB ehhez a programhoz kifejlesztett kedvezményes kamatozású hiteltermékét.

Bernáth Tamás, az MFB elnök-vezérigazgatója szerint hitelprogram tökéletesen illeszkedik a vissza nem térítendő támogatáshoz is, de önállóan is ideális megoldás. Hatékonyan járul hozzá a magyar turizmus minőségi fejlesztéséhez, versenyképességének növeléséhez, meglévő szerepének erősítéséhez és ezen keresztül hazánk turisztikai vonzerejének növeléséhez.

Az MTÜ és az MFB együttműködése túlmutat a szeptember elején induló programokon. A jövőben a turisztikai fejlesztési programok lebonyolítása során az MFB lesz az MTÜ stratégiai banki partnere.

Forrás: kormany.hu (Nemzeti Fejlesztési Minisztérium; Kommunikációs Főosztály)

Szerkesztői rovat – Kiadványajánló

Tisztelt Olvasó!

Engedje meg, hogy szíves figyelmébe ajánljuk a Központi Statisztikai Hivatal „Fókuszban a megyék” című – 2017. I. negyedévi – webes kiadványát.

A kiadvány a főváros, valamint a 19 megye társadalmi-gazdasági helyzetének alakulásáról ad információt. Az interaktív térképek, grafikonok és a hozzájuk kapcsolódó rövid, lényegre törő magyarázatok az egyes témakörök megyénkénti áttekintése mellett, azok térségi összehasonlítására is lehetőséget biztosítanak. Az aktuálisan megjelentetett tartalom ki is nyomtatható. A „Fókuszban a megyék” részeként, negyedévente frissülő, excel- formátumban letölthető táblaanyag is segíti a tájékozódást, valamint az adatok további felhasználását.

A kiadvány felületéről közvetlen elérhetők a KSH területi adatokat is tartalmazó statikus (STADAT) és dinamikus (Tájékoztatási adatbázis) adatgyűjteménye, továbbá a módszertani tudnivalók és a kiadványarchívum is.

A kiadvány optimális megjelenítéséhez modern böngészők használata ajánlott, 1280 képpont széles felbontásban (minimális követelmény Internet Explorer 7+, 1024 képpont felbontásban), a Javascriptek futtatásának engedélyezésével.

A kiadvány az alábbi linken érhető el:

<http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/megy/171/index.html>

Reméljük, hogy kiadványunk elnyeri tetszését.

Amennyiben a hivatalunk honlapján közzétett más adatok, kiadványok, újdonságok is érdeklik, kérjük, használja a KSH RSS hírszolgáltatását.

Megtisztelő érdeklődésére számítunk.

Készítette: Központi Statisztikai Hivatal, Kiadói Főosztály

**Az Önkormányzati
Hírlevél kiadásáért
felel:**

• **Dr. Bekényi József**, Belügyminisztérium,
Önkormányzati Főosztály

Szerkesztésért felel:

• **Dr. Barabás Zoltán**, Belügyminisztérium,
Önkormányzati Főosztály

Szerkeszti:

• **az Önkormányzati Hírlevél
szerkesztőbizottsága**

Szerkesztőbizottság címe:

Belügyminisztérium, Önkormányzati Főosztály
1903. Budapest, Pf. 314.

E-mailcím:

onkormanyzati_hirlevel@bm.gov.hu

Telefon:

+36 1 441 1127